

2,000 NAUJŲ SKAITYTOJŲ "LAISVEI" BŪTINAI TURI BŪTI SURINKTA IKI PABAIGAI ŠIO MĖNESIO. YPATINGAI DRAUGAI RYTIČIAI, SUKRUSKITE. MES JUS ŠAUKIAME, PRAŠOME, LIEPIAME—RINKITE PRENUMERATAS KOL PIGIOS.

SUSEKTA ORINIS LAIVYNAS DEGTINĖS ŠMUGELNINKŲ

Grešia areštai naujiems milionieriams, kuriuos pagimdė "blaiivybė".

Chicago, Ill. — Federalės valdžios agentai, blaivininkai, paskelbė susekė šaikas "butlegerių", kurie šmugeliavo degtinę, vartodami orlaivius. Sako, buvo įsteigta reguliari orlaivinė degtinės transportacija tarpe Jungtinių Valstijų ir Kubos (Cuba). Jinai turėjo savo skrydus daugelyje miestų. Tūkstančiais galionų degtinė buvo sinkuojama smulkesniems vertelgom. Ėmė metus laiko surinkti faktus, reikalingus suareštavimui tų šmugelninkų. Tik ką padarytos kratos dviejuose dideliuose sandėliuose suteikė reikalingas ir svarbiausias informacijas. Tarpe suareštuotų randasi Davis Pinkussohn, palva orlaivinių šmugelninkų sindikato. Šmugelis jam davė \$1,000,000 pelno. Grešia areštai daugeliui taip praturtėjusių kituose miestuose. Jie esą žymūs publikoj žmonės.

LOS ANGELES—BUS VARDAS ZR-3 ORLAIVIUI

Washington. — Laivyno sekretorius Wilbur išsireiškė, kad vardas zepelinui ZR-3 bus duotas "Los Angeles". Taip jis pareiškė laike puotos vokiečiui Hugo Eckener, po kurio komanda šis orlaivis tapo atgabentas iš Vokietijos. Wilbur sakė: "Gerai valia yra" tūkso pamatai. Mes turim tikėtai gerą valią Vokietijos žmonėms. Prisimindamas gerą valią ir angelus, kurie taip giedojo laike Kristaus užgimimo, aš ir nusprendžiau užvardinti šį orlaivį Angelais (Los Angeles)."

Kilus karui kada nors, kuomet "Los Angeles" pradės eiti savo tikras pareigas — mėtyti mirtingas bombas iš padangės, žmonės pamatys, ką tikrai reiškia krikščionių skelbiamoji perą valia ir jų šventi angelai.

PIRMUTINĖ MOTERIS MAJORAS ISPANIJOJ

Alicante, Ispanija. — Ispanijoje pirmutinė moteris majoras užėmė ofisą 16 d. spalio mieste Cuatre Tondeta, Concetainos distrikte. Jos vardas yra Maria Perez y Moya, 40 metų, našlė. Iki šiol jina mokytavojavo. Ispanija neturi įstatymo, kuris suteiktų sufragizmą moterims.

Nepaprastai šalta žiema būsianti šiemet, sprendžiant pagal voveriukes iš Bayport, L. I. Vietiniai gyventojai sako, voveriukės ten labai stropiai ir nebailiai darbuojasi, rinkdamos maistą žiemai, ateidamos tiesiog į kiemus. Sakoma, kuomet taip anksti voverys ruošiasi prie žiemos, tai ženklas, kad jina būsianti labai šalta.

Malūnas. Leipalingis (Seinu apskr.) — Garinis žydo Frenkelio malūnas daug turi darbo; jis ir "šventomis dienomis dirba.

Pirmas Lietuvių Darbininkų Dienraštis. Išsina Kasdien Apart Nedėdienių.

LAISVE
LITHUANIAN DAILY

Darbininkai Visu Šalių, Vienytės! Jūs Nieko Nepralaimėsite, Tik Retėžius, o Laimėsite Pasaulį!

No. 250 TELEPHONE STAGG 3878 Brooklyn, N. Y., Subata, 18 d. Spalių (October), 1924 Pavienio Numerio Kaina 4c. Metai XIV, Dienraščio VI

BE DRAUGŲ PAGELBOS, "LAISVĖ" VIENA NIEKO NEGALI NUVEIKTI

Rytinėms Valstijoms Priklauso Pirmenybė "L." Vajuje

TURI BŪT SURINKTA 2,000 SKAITYTOJŲ

Draugai "Laisvės" skaitytojai ir rėmėjai! Kaip matote, mūsų obalsiu yra šiais metais: du tūkstančiai naujų skaitytojų "Laisvei". Truks laikys, draugai ir draugės, mes tą užsibrėžtą planą turime įvykdyti gyvenime. Viena administracija, be jūsų pagalbos, draugai ir draugės, to padaryti negalės, todėl dar sykį atsišaukiame į jus, kad visi stotumėt darban naujų skaitytojų gavime.

Reikalingas visų darbas.

Darbas yra didelis ir sunkus ir reikalaujantis visoj Amerikoje esančių mūsų draugų spėkų įtempimo. Bet mums rodo, kad didelė dalis to sunkaus darbo būtina turėtų pasirūpinti išnešti ant savo pečių rytinių valstijų mūsų draugai ir "Laisvės" skaitytojai, nes čionai yra lengviau gauti dienraščiu skaitytojų, kadangi dienraštis pasiekia juos tą pačią dieną. Nemanykite, kad mes sakome, kad vakarinių valstijų draugai nepivalo platinti "Laisvės". Jie taipgi turi įtempti visas savo spēkas, kad gavus kuo daugiausiai naujų skaitytojų. Bet rytiniu valstijų draugai turi atlikti didesnę dalį to darbo. Rytinių valstijų draugai ir "Laisvės" skaitytojai, įskaitant ir Detroit, Mich., orivalo pasirūpinti surinkti 1500 naujų skaitytojų. O likusia dalį turi užbūdyti vakariniu valstijų draugai su Chicago priešaky.

Draugai rytičiai!

Kaip matote, draugai rytičiai, jufns yra užduotas atlikti gana didelis darbas, užtaigi visi kaip vienas stokite į darbą. Jei jūs, draugai ir draugės, tikėtai panorėsite, tai užduotasis darbas bus lengvai atliktas, nes

mes turime gana gabių laikraščių platintojų ir visuomenės veikėjų, kurie būtina turėtų prie to darbo prisidėti ir išjudinti vietinius draugus prie veikimo. Štai eilė draugų, kurių pasidarbavimo su nekantrumu mes laukiame, nes mes žinome, kad jie gali dirbti ir turi jaustis pareigą dirbti: Jočionis, Mažeika, Slietas, žvingila, Surdokas, Bijunas, Merkis, Bendoravičius, Galkus, Lukas, Sinkauskas, Bečis, Tamulaitis, Valaitis, Bokas, Buividas, Plepys, Taraska, Barčius, Baniulis, Smitas, Penkaskas ir šimtai kitų draugų, kurių vardai čia nepaminieta. Tie draugai daug pasidarbavo praėjusiam "Laisvės" vajuje, taigi pilnai pasitiktume, kad pasidarbavus ir šiame vajuje ir tokiu būdu užduotasis darbas bus atliktas.

Atsižvelgkit į kolonijų didumą.

Surinkti 1500 naujų skaitytojų rytinėse valstijose, mūsų supratimu nėra sunku, nes čionai jeina tokios didelės lietuvių kolonijos, kaip tai: Detroit, Mich., Cleveland, Ohio, Pittsburgh, Pa., Wilkes Barre, Pa., Seranton, Pa., Shenandoah, Pa., Baltimore Md., Philadelphia, Pa., Newark, N. J., Paterson, N. J., Waterbury, Conn., Hartford, Conn., Worcester, Mass., Boston, Mass., Montello, Mass., ir kitos mažesnės, kur taigi tūkstančiai lietuvių darbininkų gyvena. Jeigu tikėtai visi rytinių valstijų "Laisvės" skaitytojai subrustu, tai ir trumpa laiką tą 1500 naujų skaitytojų gautumėm. Ypatinai kviečiame prie darbo čionai suminėti didžiųjų kolonijų draugus, nes iš daugelio čionai suminėti miestu dar visai nieko neįirdėiome, o dirva ten yra be galo plati!

"Laisvės" Admin.

STREIKIERIAMS SUSIRINKIMŲ LAISVĖ PATERSONE TAPO PILNAI IŠKOVOTA

Piliečių Laisvių Unija Nulaužė Ragus Policijai, Kuri Buvo Pradėjus Žiauriai Persekioji Kovojančius Šilko Darbininkus

Paterson, N. J. — Patersono šilko streikieriai laimė kovą už liuosybę susirinkimų. Kuomet jiems buvo uždrausta turėti susirinkimus, į Patersoną buvo pakviestas American Civil Liberties Unija, kad iškovojus jiems tas teises, kurios yra pripažinta kaip konstitucijinės teisės. Iš sykiu policija ir tos unijos rengėjams užstojo svetainės duris ir neleido niekam įeiti. Unija, kaip jau buvo rašyta, bandė laikyti susirinkimą priešais City Hall su pasekme areštų ir taip vadinamų riaušių. Policija paskelbė, kad nei vienam iš kito miesto atvažiuojamam kalbėtoju-agitatoriui neleis kalbėti, ir neleido nei vieno žmogaus į svetainę. Minėta Unija ir vėl paėmė svetainę del masinio susirinkimo, paskelbdama, kad kalbės vyskupas episkopų bažnyčios Paul Jones; Crane Tartz, buvęs leitenantas jurinės aviacijos tarnystėje ir kiti žymūs kalbėtojai. Ir štai pamedėlyj, spalio 13 d., kuomet susirinkimas buvo rengiamas, policijos viršininkas paskelbė, kad jau jisai nestabdyt susirinkimo iš kitur atvažiuojams, bet tik drg. Wicks'ui neleis kalbėti, taigi skelbė, kad kaip greitai drg. Wicks'as kalbės, taip greitai svetainė vėl bus su policija apstatyta. Minėtame pamedėlyje 8 val. vakare Patersono didžiulė svetainė Turn Hall buvo pilnai prisigrudus žmonių. Buvo tiek priėję žmonių, kad svetainės savininkas bijojo, idant nelaimė neatsitiktų. Kiekviena pėda, kiekvienas colis tos svetainės buvo užimtas. Galva A. C. L. Unijos, R. N. Baldwin, perstatydamas vyskupą Paul Jones, pasakė: "Tai yra vyskupas, kuris dau kovu del žmonių liuosybės iškovoti ir nors jisai neatrodo kaip vyskupas, — tėsė toliaus Baldwin'as, bet aš galėčiau pasididžiuoti su bile vyskupu, tokiu kaip jis, kuris nebijotu eiti i policijos vežimą svkiu su komunistu, kaip kad šitas vyskupas nebijo. Vyskupas Paul Jones važiavo policijos vežime Newarke su komunistu Fosteriu ir nebijos važiuoti policijos vežime su

komunistu Wicks'u, jeigu to reikės," — užbaigė perstatydamas jį. Po vyskupo kalbėjo visa eilė kitų kalbėtojų. Drg. Wicks'as šitame susirinkime nekabėjo, nes jis nebuvo ant programos, bet A. C. L. U. pasakė: "Kad mes dabar jau iškovojome sau liuosybę kalbėti, tai dabar mes kovosime už H. M. Wicks'o liuosybę kalbėti." Wicks'o prakalbų dieną paskelbė ketvergą, spalio 16 d. š. m. Tai diena apart drg. Wicks'o A. C. L. U. duos ir kitus Amerikos žymius kalbėtojus. Šitos unijos tikslas yra kovoti už konstitucijines teises del bile žmogaus, nežūrint kas jisai būtų ir nors nei desėtko metų nėra kaip susitvėrus, bet jau daug kovų išlošė už laisvę susirinkimų ir ne vienam policijos viršininkui nuėmė uniformą.

Aleksotas.

JAPONIJA GAUSIANTI NAUJĄ PASKOLĄ IŠ ANGLIJOS.

Londonas. — Didžioji Britanija suteiksianti naują paskolą Japonijai, sulgy finansinių korespondentų.

Reading, Pa. — Liuosnoriai pasidavė vietinei policijai Philip Hartman, iš Annville, Pa., sakydamas, kad jis šovė ir užmušė mil. Haley po apiplėšimui banko. Jis buvo pavogęs \$1,200. Kaltė iš sykiu buvo primetama pagarsėjusiam plėšikui Chapmanui, kurio policija nepajėgianti suimti.

VAIKAI ŽEMĖM PASMAUGĖ KŪDIKI

Buvo paliktas vežimukij kieme, kaip paprastai, del tyro oro.

Atlantic City. — Jauna, graži motina, Merril Coy, čia gavo isteriją, pasekme mirties jos trijų mėnesių amžiaus kūdikio, kurį kaimynų vaikai pasmaugė, apipildami žemem ir žvyru. Kūdikis buvo paliktas vežimukij kieme, kaip paprastai del tyro oro, o motina trušėsi namuose tuo laiku. Jau išdykėliai tuomet užbėrė jį žemem. Kaltininkai yra du berniukai, turinti po 4 metus. Bausti jų negalima.

VOKIETIJA RŪPINASI PASILAIKYTI ZEPELINŲ IŠDIRBYSTĖS TEISES

Prašo Talkininkų Daryti Pakeitimus Versalio Sutartyje

ZR-3 SEKMINGAS PRIBUVIMAS I AMERIKA SUKIRSIŃO FRANCŪZUS.

Tikisi, kad Amerika užtars ją delei Francijos kėsinimosi uždaryti zepelinų išdirbystę.

Berlynas. — Dabartiniu laiku, kuomet visas pasaulis kalba apie pasekmingą zepelino ZR-3 kelionę iš Vokietijos į Amerika, Vokiečių valdžia stropiai darbuojasi, kreipdamasi į įvairių valstybių sostines ir maldaudama intervencijos prieš Versailleso sutarties patvarkymus, kuriais varžoma Vokiečių orlaivinės įstaigos ir reikalaujama visiškai uždaryti Zepelino dirbtuves. Šiose dirbtuvėse buvo padarytas ir ZR-3.

Dar pereitą pavasarį Vokietija pasiuntė formale notą talkininkų ambasadorių konferencijai Paryžiuje, prašydama panaikinti šiuos suvaržymus. Bet iki šiol nieko nebuvo nuveikta tame reikale.

Vokietija tikisi, kad Amerika užtars ją ir pagelbės apsaugoti orlaivinės išdirbystės įstaigas, kurias Francūzai dabar pasiryžo būtina uždaryti. Francūzus, mat, labai sukirsino pasisekimas zepelino ZR-3.

Sakoma, Britanija pritarianti Vokietijai delei panaikinimo minėtų Versailleso sutarties patvarkymų, kadangi tie patys suvaržymai atsiliepia ir ant Britanijos orlaivininkystės.

CAILLAUX GAVO LEIDIMĄ APSILANKYTI PARYŽIUJE

Bet tikėtai dalyvauti laidotuve rašytojo Anatole France.

Paryžius. — Buvęs premjeras, senas ir artimas draugas mirusiojo rašytojo Anatole France, gavo leidimą atvažiuoti Paryžiun ir dalyvauti savo draugo laidotuve.

Tai bus jo pirmas apsilankymas Paryžiuje nuo to laiko, kaip jisai tapo ištremtas. Senatas gij dar nevirtino amnestijos projekto, kurį perleido atstovų butas. Jo dabartinis apsilankymas Paryžiuje skaitomas labai svarbiu. Pasekėjai ir draugai, sakoma, išnaudoja šia progą ir varo kampaniją už sugražinimą jo į valdžią.

AMERIKOS KARINIAI LAIVAI VYKSTA KANTONAN

Ten chinečių darbininkų raudonoji armija supliekė fašistus.

Washington. — Pasiūtą įsakymai Amerikos kariams laivams "Sacramento" ir "Pampaugo", kad jie tuojuos vyktų į Kantoną. Šie laivai lig šiol patroliavo Pietinę Chiniją.

Kantono gatvėse ėjo dideli mušiai tarpe pirklų liuosnariu (fašistu) ir d-ro Sun Yat Sen darbininkiškos kariuomenės, vadinamos "Raudonoji Armija".

Žemės drebėjimai suardė pusę Guatemala miesto, apgriaudami 50-tą nuošimtį jo visų namų, kuriuose dabar žmonės negali gyventi.

VISI Į ŽAVĖJANTĮ KONCERTĄ IR FOSTERIO PRAKALBAS!

Rytoj Vakare, 19 d. Spalių, 8 Val., Arcadia Hall, Kampas Halsey St. ir Saratoga Ave., Brooklyn, N. Y.

Nedėlios vakare, 19 spalio, 8 val. bus labai puikus koncertas, kurio programą spildys keli pagarsėję darbininkų chorai ir didelė mandalinų orkestra, "Kanklės", susivienijusi su Bayonės ir New Yorko orkestruom. J. Budrevičiui pavyko surinkti ir suharmonizuoti dideles muzikales spēkas šiam istorinės svarbos parengimui, kur dalyvaus ir kalbės didis Amerikos darbininkų yadas, drg. William Z. Foster, Darbininkų Partijos kandidatas į Amerikos prezidentą.

Įžanga į šį nepaprastai puikų parengimą bus tik 10 centų. Brooklyn ir apielinkų lietuviai darbininkai! Parodykite, kad jūs interesojuotės savo reikalais. Didžiausiomis miniomis suplaukite į šias nepaprastas prakalbas ir puikų dainų ir muzikos koncertą.

Tegil jus nesutrukdą jokie kiti parengimai, koncertai, teatrai ir kiti gėnai! New Yorkas yra didžiausias Amerikoje centras įvairiausių teatrinių ir koncertinių parengimų. Šitie dalykai iš New Yorko nepabėgs.

Darbininkai, į savo brolių darbininkų parengimą, į Fosterio prakalbas ir nepaprastą koncertą prie ty prakalbų!

VOKIETIJA LAUKIA GENERALIŲ RINKIMŲ Kabinetas Sušauktas Svarstyti Paleidimą Seimo

Berlynas. — Pėtnyčioj jau buvo laukiama rezignacijos kancelerio Marxo arba paleidimo seimo, reichstago. Politikių ir žmonių kantrybės galutinai išsisėmusi. Kanceleris ir jo sėbrai kaltinami nesugabume daryti svarbius nuosprendžius. Visur kalbama, kad paleidimas seimo yra vienintėliu pasitenkinimo keliu ir išeitimi iš dabartinių tarptautinių keblumų, taigpi, kad generaliai rinki-

mai turj įvykti. Kabinetas susirinko svarstyti savo rezignacija.

Revolucija Brazilioj dar neužgėso. Revolucionieriai renkasi ties Iguaзу upe, laukdami 500 kitų savo draugų iš Guaira. Generalas Mezquita nuvykęs į Rio Grande Do Sul daryti sukilimus tenai.

SPALIS—"LAISVĖS" MĖNUO Gaukit "Laisvę" Skaitytojų

ISGYDE PILVĄ GELEZINIO APETITO MERGINAI

Saginaw, Mich. — Tapo išgydyta ir paleista iš liginės Mary Doe, 15 metų mergina, kurios pilve pereitame mėnesyje daktarai rado 1,200 įvairių geležėlių bei metalinių daiktų, kaip:

pinigai, špilkos, sagutės, kryžiukai ir tt. Daktarai sako, jina jau visiškai išgydyta. Dabar jina ir protinai yra sveika. Sako, jos geležinis apetitas buvo priežastim, o ne pasekme beprotystės.

DIDŽIOJO NEW YORKO ŽINIOS

Ar Esate Prisirengę?
Ar esate prisirengę prie nedidelio vakaro? Ar žinote, kad Arcadia svetainėje, kamps Halsey St. ir Saratoga Ave., netoli Broadway, bus didžiausias prakalbos, kurias rengia ADP vietos skyrius? Šios prakalbos bus rengiamos draugais Fosteris, kandidatas nuo ADP Jungtinių Valstijų prezidentus. Apart prakalbų, bus ir pamarginimų, nes daiktos Aido Choras, skambina Kaankių Orkestra, dainuos žydų choras, bus daug solistų bei solisčių. Pradžią 8 val. vakare. Įžanga tik 10 centų. Kas neatsilankys į šią parengimą, tas bus didžiausias apsilaidėlis, nes tokių progų labai retai kada būna. Todėl visi vietos ir apylinkių darbininkai privalo atsilankyti.

Draugas Fosteris ir Daily Worker.
Kaip žinoma, draugas Fosteris kalbės nedėlioje, Arcadia svetainėje, 918 Halsey St., Brooklyn, N. Y. Jis yra nuoseklus ir gabus kalbėtojas, nes savo kalba įtikina klausytojus bile kokiame klausime. Jis yra daug patyręs darbo unijų veikime, nes yra gelžkelių darbininkų unijos ir Carmen's unijos narys. Jis daugelį didelių streikų vedė. Brooklyn darbininkės ir darbininkai turi susidomėti drg. Fosterio prakalba ir atsilankyti į parengimą.

Del drg. Fosterio prakalbu yra išleistas specialis numeris "Daily Worker", kuris bus veltui dalinamas. Ta "Daily Worker" numerį galima gauti "L." raštinėje, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, 208 E. 12th St., New Yorke ir kitose ADP stotyse. ADP nariai ir jų simpatizatoriai, atėikite į šias vietas, paaukite tą numerį ir pasistengkite jį išdėlioti tarpe darbininkų. Dalinkite ant gatvių ir t. t.

Labai Svarbu Darbiečiams!
Penedėlyj, 20 d. spalių (October), "Laisvės" svetainėje, 46 Ten Eyck St., 8 val. vakare, bus nepaprastas ADP LS I-mos kuopos susirinkimas. Šis susirinkimas bus prisirengimų prie vedimo propagandos rinkimų kampanijoj, nuo 26 d. spalių iki 2 d. lapkričio. Todėl, draugai, būkite kiekvienas šiame susirinkime.
Sekr. V. A. Z.
249-251

Marškininiai paskelbė generalj streiką.
Didž. New York marškinių išdirbystės darbininkai paskelbė generalj streiką. Unija buvo sušaukus visuotinę darbininkų susirinkimą, kuriame tapo nutarta paskelbti streiką. Streikas prasidėjo 16 d. spalių. Dabar visur darbininkai ir darbininkės laiko mitingus. Svarbiausi reikalavimai, kad darbdaviai pildytų padarytą su unija sutartį. Mat, pastaruoju laiku darbdaviai stačiai pradėjo nesiskaityti su unija.

Isrode, kova bus ilgą ir sunki, nes darbdaviai visą laiką rengėsi prie to. Žinoma, jeigu turpe darbininkų būtų vienybė, jeigu organizuoti darbininkai būtų gerai disciplinuoti, tai streiką galima būtų greitai laimėti. Bet visa beda tame, kad ir pirmiau darbininkai priklausanti prie unijos, nebūvo disciplinuoti, tai ir dabar, kilus streikui, sunku tikėti, kad jie susidisciplinuos. Marškinių siuvimo pramonė dirba nemažai ir lietuvių darbininkų, ypatingai darbininkų, kurios priklauso prie unijos, Moterys ir vyrai privalo šiame streike laikytis gerai, privalo

pasidarbuoti. Darbo bus daug, reikės dirbtuves pikietuoti. Todėl neprivalo ranka numoti streiką, neprivalo pasakyti, lai kitį darbuojasi, nes jeigu visi ir visos tarp pasakys, tai kas iš to išeis, kas streiką ves? Reikia visiems bendrai veikti, visiems bendrai kovoti už pagerinimą savo būvio. Unijiniai darbininkai ir darbininkės privalo lėmtyti, kad lietuvių tarpe nesirastų streiklaužių. Williamsburge susirinkimai būna Vena Hall, 105 Montrose Ave., Greenpointe—Union Hall, kamps Grand ir Havemeyer Sts. Darbininkai ir darbininkės privalo lankytis į susirinkimus, nes juose būna visos pranešimai apie streiko būvį, iš ten darbininkams duodamos visos informacijos, iš ten stulti-nėjami į pikietus ir tt.

Sustreikavo dėžių dirbėjai.
Spalių 15 d. išėjo streikan New Yorko ir New Jersey po-pierinių dėžių ir dėžučių darbininkai. Streikas gana didelis, nes darbininkai jau senai prie jo rengėsi. Jie pirmiau buvo savo reikalavimus įteikę darb-daviams, bet pastarieji atsakė išpildyti, todėl priversti buvo streiką paskelbti.

Tai bent pasilinksminimas.
Spalių 11 d., parapijinėje svetainėje, kamps Havemeyer ir N. 5th Sts., buvo surengtas ba-lius lietuvių jaunųjų moterų ko-kios ten susaidės, kuri angliskai buvo pasivadinus Young Wo-men's Lithuanian Ass'n.

Publikos pilna svetainė. Mu-zikantai griežia silpnai, mato-mai, jaučiasi pavargę. Už ba-ro pardavinėjama' alus, sodė ir saltsmetonė. Veik pas visus vy-rus kišeniųje buteliukai, per ku-riuos žiūri į žvaigždes, bet jų nemato. Veikiausia jie manė, kad, nematymui kenkia elektro-šviesa, todėl koridoriuje užreši-no šviesą ir ten pradėjo ne tik patys žiūrėti į žvaigždes, bet ir toms "jaunoms moterims" rody-ti. Pastarosios pasižiūri, pasi-purto, susiraikia, nežinia, ar tai todėl taip daro, kad nieko nemato, ar kad baisų reginį iš-vysta, bet vyrai tuomi jų pasi-purtymu, neužsiganėdina, tuo-jaus pradeda daužyti pokykylos langus, leidžia laukan savo "te-leskopus". Pagaliaus, svetainė-je pasidaro perankšta, todėl griebia kedes ir pradeda jas iešti per langus, daužyti į sien-as ir tt.

Cia įsimaiso svetainės prižiū-rėtojas ir nori tuos "astrono-mus" suvaldyti. Bet vienas tu "astronomų" drožia buteliu jam, kitį pagriebia už krūtinės ir pradeda purtyti. Paskui pri-riekdina, kai per visą vakarą jis būtų ramus, nesikištų į jų reikalus, netrukdytų jų "ekspe-rimentų".

Balius buvo labai "gražus" orė visur užtektinai buvo, ne-mažai langų liko, visur pilna stikly, publika linksma, "jaunos moterys" smagios, patenkintos savo parengimu.

Ot, tokie pasilinksminimai kelia mūsų tautos vardį!
Joku'as.

Kasdieniniai Apsireiškimai.
Ginkluotas plėšikas užpuolė B. M. T. kary kompanijos kon-duktorių, iškratė jo kišenius, pasiėmė apie \$32 ir palikęs konduktorių, pajleido bėgti. Konduktorius, motormanas ir buvusieji gatvekaryje žmonės pradėjo vytis plėšiką, bet jis, atbėgęs į Taylor gatvę pasislė-pė.
Ginkluotas plėšikas įsiveržė į Knickerbocker. Fur Dressing

Co. 60 Vandau St., surišo sar-gą: Stanley Gadowitz, užriso skepetaitė burną, pasiėmė \$5,000 vertės kailių, susidėjo au-tomobilium ir nuvažiavo.

Tom McAnn čevyryų krau-tuvę, 642 Fifth Ave., užėjo jau-nas vyrukas ir paprašė čevyry-ku. Kada pardavėjas jam pa-davė rudus čevyrykus, jis pa-reikalavo juodų. Atnešus juo-dus, atkišo revolverį ir liepė atidaryti apsaugos dėgę. Bet ji buvo tuščia. Tuomet plėši-kas, pasiėmė iš kasos \$19.00, pardavėją parė į išėjimąjį kambarį, ten jį uždarė ir pats išėjo. Pardavėjas pradėjo šaukti pagalbos ir kaimynai, iš-girdę, jį paleidė.

Plėšikai nei vienoje vietoje nesuimti, nes visur pribūvus po-licijai, jų ir pėdos užsalo. Policija smarkj tik kūdikius šaudyti, bet kada reikta kur nors plėšikus pagauti, tai jos visas smarkumas dingsta.

Policistas Pašovė Trijų Metų Kūdikį.

Mūsų miesto policistai visi gabūs, jie moka šaudyti kūdi-kius, ramiai sau žaidžiančius. Nelabai senai New Yorke poli-cistas nušovė kūdikį, žiūrintį per langą. Dabar vėl panaši istorija pasikartojo. East New Yorke, 207 Mon-tauk Ave., aštuonių metų mergaitė, Rosalie Musacchil, išėjo laukan pažaisti su vaikais. Ji išsivedė savo broliuką trijų me-tų ir sesytę šesiu metų. Suėjo daugiau vaikų ir jie pradėjo žaisti. Tuo tarpu bėgo trys vai-kežal. Policmanas išgirdo bal-są: "Laikykite juos" ir, nieko nelaukęs, pradėjo šaudyti. Bet vieton paleisti kulka į bėgan-čius, jis paleidė į žaidžiančius vaikus ir mirtinai pašovė trijų metų kūdikį Musacchil, kuris dabar randasi ligoninėje ir lūk-tika mirties, nes kulka suvarty-tį sprandą ir nėra vilties, kad jis pasveiks.

Paprastai, cia policistai nepa-žaboti, jie visai nekrempia aty-dos, kad guli našutai kelis ne-kaltus žmones, besaudydami kal-tininkus. Už tokius prasikalti-mus jų niekas nebaudžia ir to-dėl jie taip elgiasi.

VIETINIAI PRANEŠIMAI
NEPAMIRSKITE.
Nedėlios ryte, 10 val., visi su-sirinkite ir nauji atėikite į AD-P LS I kuopos mokyklėle. Lek-cija apie proletariato diktatūrą. Drg. Stakovas kalbės apie un-jų skaldymą. Susirinkite laiku.
V. B.
249-250

PRANEŠIMAI IS KITUR
ROCKFORD, ILL. — ALDD 29 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioj, 19 spalių (October), 1924. Aušros svetainėje, Island Ave. Pradžią 2 val. po pietų. Vili nariai atsilankykite ir nauji narij atsvieskite. Yra svarbių reikalų, nepamirškite.
Sekr. J. Rulys.

PITTSBURGH, PA. — ALDD 33 kuopa rengia vakariene, įvyks nedėlioj, 19 spalių (October), 1924. LM-D svetainėje, 142 Orn St., Pittsburgh, Pa. Pradžią 7 val. vakare. Tat visi vietos ir apylinkės draugai atsilan-kykit, turėsit puikią progą smagiai pasilinksmiti.
Rengėjai.
248-249

PAJIESKOJIMAI
ATSISIAUK! Juozai Skrupskai, bro-liau, išvažiavai nepridavęs man ra-syties. Sakeisi į Tamaqua, Pa., va-žiuoti. Aš gavęs nuo kitų adresų rašiau du laiškus, bet atsakymo ne-gavau. Prašau kuovėčiausia pri-siūgti man rašytę orba tai, ką da-viau, nes žinote, kad ne mano.
K. J. Kriaučiunas
46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

PARDAVIMAI
PAJIESKAU darbininko į re-torac-lę, kuris bent kiek mokėtu gamini-ti valgius. Atsišaukite greitai.
Osvaldas Kibury
868 Glenmore Ave., East New York.

PARDUODA 2 šelmynis mūrinis namas su salūnu. Kas nori, gali plykti tik salūnu. Name yra po 5 kambarius ant abiejų lubų. Yra visi įtaisymai.
402 Hooper St., Kamps So. 1st St. Brooklyn, N. Y.
(214-67)

PARDUODA saldumų (kandžių) krautuvė labai pigiai. Priežastis parduavimu—savininkas eina į kitą biznį. Kas nori pirkti, greit atsišaukite po numerį.
64, 4o, 3rd St., Brooklyn, N. Y.
249-250

PARDUODA grocerinė ir buče-rinė. Biznis geras. Vieta ant kampo, apgyventa lietuviams. Kas nori pirkti, atsišaukite į "Laisvės" ofisą.
46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.
249-250

PARDUODA PAVEIKSLŲ dirb-tuvė-calerija, apgyventa liet., lenkų rusų ir slavų. Biznis tarpe \$9,000 ir \$11,000 į metus. Naujausias mados įtaisymai, ant Main gatvės, su 2 di-deliais langais (low windows), dieninė ir naktinė šviesa, yra listas ant 5 metų, randa pigi. Galima pirkti ir 10 namu. Skubinkit pasinaudoti pro-ga, kam reikalinga. Darbininkas taip-gi gali atsišaukti, nes reikalingas.
M. F. Trakinas
243 Ave. E., Bayonne, N. J.
(?)

VIEN TIK DEL VYRŲ
Svarbiausias šių dienų išradimas, kuris suteikia vyrams sveikatą ir ge-rą ateiťį.
Būkite tikro vyro! Džiaugkitės gyvenimu!

Vienintelis gydymo būdas, kurį ka tik išu-dė daktaras Wentworth, tai yra gydymas be vaistų.

Nei vienas vyras, nežūrint kokio amžiaus jis būtų, neprivalo daugiau kentėti.
Patarimus suteiksiu ir laiškuais.
Rašydami laiškus, įdėkite 3 po 2 centu stampą atsakymui.

Dr. Wentworth
103 East 125th St., New York, N. Y.

Ar žinot, Kur Galima Gardžiausiai Pavalgyt Brooklynje?

Nagi Lietuviškoj Valgykloj
LORIMER RESTAURANT
417 LORIMER ST. BROOKLYN, N. Y. "LAISVĖS" NAME
Kas pavalgo pas mus syki,— pasilieka mūsų kostumeris ant visados.
A. VELICKA ir J. SUTKUS Savininkai.

DIDELĖ RAKANDŲ KRAUTUVĖ
Perkame ir parduodame naujus ir antrankius rakandus. Puik-iausia aptaisome visokias ke-des ir sofas (tap), kad iš senų pasidaro naujus. Nupalūtuojame ir nuvarniūuojame visokius rakandus. Taipgi turim trokš ir reikalti esant perkrau-stau forminius ir kitka.

FRANK GIVIS
540 GRAND ST., BROOKLYN. Tarpe Lorimer ir Union Ave.

Karolis Požela

Rusų Sporto Klube rengiama **DIDELĖS RISTINĖS**

Ivyks pėnųcioj, 17 spaio (Oc-tober), 1924, po No. 9 Second Ave., arti 1st St., New York, N. Y. Risis trys poros — Ka-rolis Požela ir Antanas Bra-zauskas, nariai Brooklyn Atle-tų Klubo, iš lietuvių. Pirma-pora Aleksas Verov su Tony Roka, antra-pora Karolis Pože-la su Joe. Pangela, trečia-pora Antanas Brazauskas su Joniu Volkov. Pradžią 8:15 vakare. Svetainė atdara 7 val.
Vedėjas Atletas Medvedev.

PRANEŠIMAS
Pranešu, jog atidariau naujoj vietoj savo dirb-tuvę, kurioj išvalysiu, išsprosysiu ir nukvar-buosiu vyriškias ir mo-teriškias drapanas.

J. SIRUTIS,
400 Tompkins Ave., Brooklyn, N. Y.

Telephone Main 9759.
LIETUVIS FOTOGRAFAS

IR MALIORIUS
Nufotografuoja ir numolevoja vi-sokius paveikslius įvairiomis spal-vomis. Atnaujina senus ir krauja-vus ir sudaro su amerikoniškais. Darbą atlieka ge-ral ir PIGIAL.
Krepjkitės šiuo adresu:
JONAS STOKES
172 Bridge St., C. Brooklyn, N. Y.

Telephone Stagg 0783-J
J. LEVANDAUSKAS GRABORIUS

107 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y.

NEPRALEISKITE PRCCOS!
Šiuoni pranešu visiems savo senioms kostumeriams, kad aš persikėliau iš Grand St. Exten-sion į naują vietą, po num. 404 GRAND ST., BROOKLYN, N.Y. Norinti pirkti namą, meldžiu at-silankyti ir persitikrinti kaslink namų.
Taipgi pranešam visiems mūsų draugams ir draugėms, kad mes užlaikome ir kitokios rūšies biznį—Ice Cream Parlor. Vieta yra pa-togiausia ir geriausia ant Grand Street.
J. N. ZAJANKAUSKAS ir J. KIRVAITIS
REAL ESTATE
404 Grand St., Tel. Stagg 4773 Brooklyn, N. Y.

Tel. Stagg 9565
DR. D. FELDBERG
SURGEON DENTIST
LIETUVIS DENTISTAS
472 LORIMER ST.
Kamps Grand St., Brooklyn, N.Y.
Dantis traukiami ir taisomi pa-gal naujausias metodus. Speciale atyda atkreipiama į nervuotus, Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare.

Tel. Greenpoint 5812
DR. A. PETRIKA
LIETUVIS DENTISTAS
229 BEDFORD AVE.
Kamps N. 4th St. BROOKLYN, N. Y.
X-Spindulių Diagnostika
Valandos: Nuo 10 val. ryto iki 11 val. Nuo 2 po pietų iki 8 val. vak.

DEL RUDENS IR ZIEMOS
Progress Shoe Krautuvėse Turime Visokios Rušies Pukios Odos, Stipriai Pasiutų ir Specialiskai Pritaikintų Europiečių Kojoms Čevyrykus—**VYRAMS, MOTERIMS, VAIKAMS ir MERGAITĖMS**

PRIE TO, TURIME VISOKIOS RUSIES RUBBERS ir RUBBER BOOTS
Taipgi turime vyrams ir moterims **SILKO STIPRIŲ PANČIAKŲ**
Mūsų Krautuvėse **PARDUODAMA PIGIAU,** negu kitur.
Pilnai garantuojame Čevyrykų Stiprumą

Persitikrinimo delei prašome atsilankyti
PROGRESS SHOE CO.
LIETUVIŲ ČEVYRYKŲ KRAUTUVĖS:
197 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
"Vienybės" Name
20 CLERMONT AVE., MASPETH, LI, N.Y.
175 FERRY STREET, NEWARK, N. J.
44 GRAND ST., MASPETH, LI, N.Y.

MANHATTAN SKRYBELĖS YRA ŽINOMOS KAIP GERIAUSIOS
(Mes žinome, kad mes turime geriausias skrybeles ant rinkos šiandien)

JOS NE TIK KA GERAI atrodo, bet ir gerai laikosi. Pats te-tai pastebėsi, kaip mūsų skrybė-les pamatysi.

JUS NEGALĖSITE įsivaizduoti, kaip Manhattan skrybėlės gali būti parduodamos už taip mažą kainą—\$3.00, \$4.00 ir \$5.00.

TURIME DAUGYBĖ naujaujų madų ir spalvų, iš kurių galite iš-rinkti sau skrybėlę. Jus rasti ko jus norite. Todėl mes ir duodame užtikrinimą su kiekvienu skrybėle, kad jus busit užganėdinti.

MANHATTAN HAT STORES
BROOKLYN BRANCHES:
230 GRAND STREET, 470 GRAND STREET
Mes taipgi parduvinėjame Society Club Skrybeles
MUS KEPURĖS YRA ŽINOMOS KAIP GERIAUSIOS

Jono Butėno Koncertas
Nedėlioj, Spalio-October 19, 1924
BROOKLYN ACADEMY OF MUSIC
LAFAYETTE AVE. BROOKLYN, N. Y.
PRADŽIA LYGIAI 3 VAL. PO PIETŲ

TIKRĖTAI \$2.00, \$1.50, \$1.00, 75c. ir 50c.

J. BUTENAS
DALYVAUS A. E. SALAVEIKIUTE, SOPRANO, IS NEW BRITAIN, CONN.
Karės Takai ekstra. — Visus atsilankyti kviečia RENGEJAI.
KELRODYS: Crossstown, De Kalb Ave., Gates Ave. karais išlipki ant Flatbush Ave. Trūkij mainantis ant Canal St. išlipkite ant De Kalb Ave. Fulton elevatoriu išlipkite ant Lafayette Ave. Ant visų stočių išlipus eikite iki Lafayette Ave. ir Flatbush Ave, kur rasite minima koncerto svetainę.

ISVIRKŠCIAS PROTAVIMAS

"Sandaros" redaktoriui, p. Tulevičiui, nieku būdu nepajęgia jasiuosuoti nuo nudėvėtos bažnytinės filosofijos. Aną sykį mes taiti pastebėjome, bet jisai "S." No. 41 bažijasi ir bando įtikinti svietą, jog jis su ta filosofija nieko bendra neturi. Jeigu šičia jisai būtų ir padėjęs tašką, tai gal ir būtų pavykę paslėpti savo išvirkščią protavimą po figos lapeliu. Bet kur tau jisai sustos. Ponas Tulevičius negali nutylėti neapgynus savo didvyrių garbinimo filosofijos, ir neužvažiuos materialistiniam istorijos aiškinimui.

Klausykite: "Laisvė" nurodo, kad žmogaus gyvenimo sąlygos padaro žmogų tokiu, kokiu jis yra. Bet "taip nėra." Nes "žmogaus prigimtis daug ko turi su juom." Tuo būdu "mes manome, kad žmogaus prigimtis ir jo išorinės aplinkybės padaro jį tokiu, kokiu jisai yra."

Visų pirma, be reikalo p. T. šičia velia žmogaus prigimtį, kuomet apie ją "L." nekaltelėjo ir nebuvo reikalo kalbėti. Prigimtis yra dalis žmogaus ir jina negali jo nei pataisyti, nei pagadinti. Gyvenimo sąlygos nutašo ir nuabliuoja žmogų su visa jo prigimčia. O tos sąlygos tai nereikalingi vien tik šios dienos sąlygos. Pav., p. Tulevičius da už kelių šimtų mlyviu tebebuvo nuo dienos šviesos, o jau sąlygos veikė jį. Tai yra, budavojo jam jo ta numylėta "prigimtis", kurią jisai taip karštai dabar garbina. Ar atėjo mintis į galvą "S." red., kad gal jo prigimtis yra tokia, kokią duonutė valgė jo tėvas ir motina? Vadinasi, pati prigimtis, ypatingai prigimtis, kaipio dalis kiekvieno žmogaus, yra padaras gyvenimo sąlygų.

Toliau. Bet šita prigimtis arba žmogus su savo prigimtimi gali tapti ir vienioki ir kitoki, tai yra, priklausys nuo to, kokiose sąlygose jisai gyvena, kalbant plačiai, istorine papėde. Pav., viena amerikona mokytoja narsivežė iš Afrikos kelių mėnesiu laukinė afrikonu juodveidžių šeimynos kūdikį, mergaitę. Paaucus jai, ja leido į mokyklą. Šita mergaitė vėra labai gabi mokinė ir subytina net daugeli baltveidžių. Bet jeigu jina būtų pasilikus Afrikoj, tai su visa savo prigimčia būtų pasilikus laukinė. Vadinasi, išauklėjimo ir gyvenimo sąlygos nutašė ir nuabliavo ją.

Perskaite p. T. sakinį, kad "prigimtis ir išorinės aplinkybės padaro žmogų tokiu, kokiu jis yra", mes nudžiūpome, nes manėme, kad jis šitai išmoko pastaruoju laiku. Bet kaip greitai priėjo me prie jo šapaliojimu apie Napoleona ir kit's "didvyrius", taip greitai persimai nė mūsų įspudžiai. Jisai gieda:

"Tačiau "Laisvė" daugiasia norėjo pasakyti, kad prie bolševikų sapnuojamos režimos nebus progą atsirasti tokiems vyrams, kaip Napoleonas. Vienok rimtas žmogus nebandys ginčytis, kad ir tokiai režimai esant durnių bei tokių kaip Napoleonas pasitaikys užgimti ir užaugti. Rimtas ginčas gali būti tik tame, ar mi-

nia norės pasiduoti jų užmanymams? Mes manome, kad ir tuomet minia bus įtakoj keleto žmonių ir kad ir tuomet bus nesunku joje sukelti norimas ūpas ir paskui per ją atsiekti norimas tikslas. Nes apie 95 nuosimtis žmonių protauja ne savo galva. Ir vargu kada minia pradės kitaip protauti."

Jeigu p. T., kalbėdamas apie "minia", turi mintyje savo pasekėjus ir "S." skaitytojus, tai tikra teisybė, kad 95 nuosimtis protauja ne savo galvomis, teisingiau pasakius, visai neprotauja.

Ponui "Sandaros" redaktoriui da vis tebesisapnuoja Napoleonas. Jam atrodo, kad ir prie komunizmo atsiras toksai žmogus, kaip Napoleonas, kuris nusives už nosies tuos 95 moš. "durnos" minios, sukels karus, revoliucijas, streikus, sumišimus ir, galop, paskelbs save karalium. Jisai ir vėl kartojta tą nesamone, kad karams ir revoliucijoms nereikia klasiu, klasinės visuomenės, klasiniu reikalų, bet užtenka tokio "didelio" žmogaus, kaip Napoleonas. Da sykį pabrėžiame, kad tokšai protavimas neišlaiko jokios mokslinės kritikos.

Argi ištikrųjų Napoleonas savo locnomis rankomis ir savo locna galva sudrumstė vandenį ir padarė naują puslapį Francijos istorioj? Nieko panašaus. Jisai reišė ir atstovavo tam tikros klasės reikalus, būtent reikalus valstiečių. Šita klasė, šitos salvgos padarė Napoleoną tokiu, kokiu jis buvo. Be tu salvgu apie Napoleona svietas ir girdėt nebūtu pirdėjęs, taip, kaip, pavzdžiui, p. Tulevičius nebūtu buves "S." redaktoriu, jei ne tie 95 nuosimčiai sandariečiai, kurie "protauja ne savo galvomis."

Pats Napoleonas nemanė apie save taip navatnai, kaip apie jį mano akli didvyrių garbintojai. Jisai atkartotinai pareiškė, kad jo pasiseikimai ir nepasiseikimai ir jis patsai priklausio nuo tam tikrų salvgų. Jisai taikosi prie jų ir seka jas. Ne jis sudaro salvgas, bet salvgos jį stumia ir veda, kelia augštyn ir trenkia žemyn. Štai ką sako Napoleonas:

"Nieko nėra paprastesnio (suprantamesnio), kaip kad mano pakilimas. Taiti nėra pasekmė kokių tenai intrigu bei kriminalysčių. Taiti priklausio nuo tam tikrų tuolaikinių ypatingų aplinkybių."

"Aš visados eju su nuomone plačių masių ir su įvykiais. Aš visados mažai svarbos tepridaviau numonei atskirų asmenų, o labai daug nuomonel placiosios visuomenės... Aš visados māršandu su nuomone penkių ar šešių milijonų žmonių."

Jokios svarbos Napoleonas neduoda ir "prigimčiai", apie kokią "S." klieđa. Žmogaus vienoks ar kitoks užsilaukymas nepriklausio nuo jo geros ar blogos prigimties. Ve ką apie tai sako Napoleonas:

"Kad suprasti žmones teisingai, tai reikia imti juos tuose įvykiuose, į kuriuos jie tapo sumesti. Mes turime jelti giliai į jų veiksmus, ar taitie būtų geri, ar blogi, ir persitikrinti, o gal jiems nebuvo galima elgtis kitaip, kaip kad jie elgėsi". Vadinasi, paties Napoleo-

no lūpomis supliėkėme p. Tulevičiaus šapaliojimus apie Napoleona ir kitų "didvyrių" rolę visuomenės gyvenime.

Taip, komunizmo gadynėje nereikės armijų ir apsiginklavimo, nes bus salvgų, kurios taiti padaro galimu ir reikalingu.

Valparaiso Mokiniai ir Mokslas

Valparaiso mokykla yra gana plačiai žinoma lietuviams iševiams, nes, tur būt, tik viena mokykla yra prieinama iš ekonominio atžvilgio. Suvientyose Valstijose ne tik lietuviai lanko Valparaiso Universiteta, bet ir kitų tautų darbininkai.

Paėmus patį mokslą, ar jis yra perstatomas teisingoj formoj mokiniams, ar ne? Į taituriu pasakyti, kad mokiniams yra veik visur vienodas. Tik mokyklos disciplina panašų universitetu nevienoda. Pav., Minnesotos universitete, Minneapolis, Minn., verste verčia kiekvieną mokinį būti bolininku nariu, ir suprantama, tam turi pašvesti laiko. O jei nenori tu reikalavimų pildyti, tai tavo rekordas blogas ir kredito neduoda. O jei ir duoda, tai maža, nežūrint, kad ir atlieki geriausiai savo uždavinius visose lekcijose. Valparaiso mokiniai yra liuosai nuo to.

Pradedant bertainį, nemažas būrelis lietuvių atvyko, dar pirma karū, ir, matyt, pilni energijos mokintis; jų tarpe ir keletas mergaičių, kai kurios jau buvas seniau, baigt profesijas.

Man atrodo, kad lietuviai mokslieviai yra pusėtinai apsileidę. Tiesa, šia yra mokslievių draugija, kuri užlaiko didelį knygną, turi apie kelius šimtus įvairių knygu. Bet ar tuomet turi pasidžiaugti? Ne. Daugelis mokinių baigia augštąją mokyklą (High School), bet ar kuomi nors pasižymėjo visuomenėje, ar parašė kokį nors straipsnelį į laikraščius, tai klausimas. Juk, einant augštąją mokyklą, susiduri su įvairiomis mokslo šakomis, kur gali, noroms nenoroms, parašyti vieną kitą straipsnelį iš savo lekejoj. Prie to, visi laikraščiai sueina į knygną, galima parašyti politiniu straipsnelį į vieną kitą laikraštį. Turiu pasakyti, kad dalis mokslievių visai neskaito laikraščių. Jiems politinis judėjimas yra taip tolimas, kaip mėnulis nuo žemės. Tai kame gi priežastis? Ar ne mokslievių apsilėidinimas? Aišku, kad taip. Juk čia atvažiavote ne bulviu kusti mokiniais. Tad savo žinojimu turite tarnauti plačiai visuomenei, dar bininkijai. Gal sakysite, kad mums maža nauda iš to, o prie to, mažai laiko yra? Tokis išsiskinėjimas protaujanciam mokinui būtų persilpnas, neteisingas. Tik tokiam teisingas, kuris maño, kad užbaigęs Valparaiso universiteta, atsidurs kur nors į raštines ofisą ir ten žiūrės per savo profesiją į darbininko kišenį, kaip išviloti dolerį. Ar jam patarnaus savo žinojimu ar ne, tai kitas klausimas.

Man rodos, kad mokiniai neturėtų taip daryti. Mokiniai taip pat turi sekti darbininkų judėjimą ir su juo turi būti kuo arčiausiai susirišę. Juk mes patys esame darbininkų klasės nariai. Gal daugelis mano pasprukti iš darbininkų klasės eilių į mažturčių eiles? Taip manydami, daugelis save apvils. Mokslievis turi būti teorioj, praktikoj ir politikoj susipažinęs plačiai. Ir tuos žinojimus perduoti skurstančiai darbininkų klasei. O kad tai padaryti, taitiekvienas mokinytis turi daugiasia susipažinti su klasių kovos mokslu. Nors tas nėra

A.L.D.L.D. EINA TEISINGU KELIU

Amerikos lietuvių darbininkų judėjimas gali drąsiai didžiūotis, turėdamas tokią didelę ir plačią apšvietos organizacija, kaip Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugija. Jos įtaka jaučiama istisai visas Jungtines Valstijas.

Literatūros Draugija yra dalis revoliucinio judėjimo. Ją sudaro beveik išimtinai darbininkai ir jos dvasia ir yra perdėm darbininkiška. Mūsų organizacija eina teisingu keliu, kiekvienam savo žingsnyje pasiryžusiai gindama proletariato klasės reikalus. Nors, tiesa, jai priklausio tūkstančiai nekomunistų, bet jos vadovybė yra komunistų rankose. Tas užtikrina Literatūros Draugijos revoliucinį charakterį.

Metai atgal, kada Draugija užėmė teigiamą poziciją darbo partijos klausimu, jos viduje atsirado saujelė zuržetojų, kurie buvo priešingi kišimuisi į Amerikos darbininkų politinį gyvenimą. Jeigu jie būtų sake, kad užimtoji Draugijos politinė linija yra netikus ir nurodė priežastis tokio savo nusistatymo, tai nebūtų buve galima vadinti jų zuržetėjais. Jie būtų pasirodė žmonėmis su tam tikru politiniu nugarkauliu. Bet kada jie paskelbė obalsį, kad mūsų organizacija neturinti kištis į politinius klausimus, ir turinti laikyti liežuvį už dantų darbo partijos reikale, tai jie save pasistatė labai prastoj eviesoj. Literatūros Draugija nėra jokia bepartytvė arba bespalvė organizacija. Joje susispietė mažiau ar daugiau klasiniai apsitau darbininkai ir jie negali tupcioti ant vietos, kada gyvenimas aplinkui verda, kunkuliuoja. ALDLD. Pildomojo Komiteto aiškus pasisakymas už darbo partiją buvo ir tebėra teisingas. Tiesa, šiais rinkimais tasai klausimas nusitraukė į užpakalį, ačiu La Follette'o šaikos užlindimui už akių, tačiau po rinkimų darbo partijos organizavimo klausimas vėl taps neatidėliojamu dienos klausimu. Amerikos darbininkai eina linkui to. Patsai gyvenimas juos stumte stumia ton pusėn. To reikalauja klasių kovos eira. Darbininkų klasės politinis susiorganizavimas kaipio klasės neišvengiamas.

Literatūros Draugija teisingai orientuojasi ir Lietuvių klausimu. Jina iš širdies remia Lietuvos komunistinį judėjimą, kuris skelbia mirtiną kovą juodojo klerikalizmo viešpatavimui. Mes nesigailėjome energingai persergėjimui amerikiečių lietuvių nuo pasidavimo apgavystėms visokių politikierių ir sukčių, kurie rinko pinigus visokioms "Lietuvos atstatymo" bendrovėms. Dabar, kada tos bendrovės pakratė kojas, nunešdamos šimtus tūkstančių dolerių Amerikos lietuvių, kiekvienas gali matyti, kaip teisinga buvo mūsų pozicija šiuo klausimu.

Nekalbant jau apie didelę mokinama mokyklos kambariuose, bet tai gali padaryti skaitydamas liuoslaikui įvairias klasių kovos knygas. O ne vien tik būti įsikniaubustu į senas knygas. C. Kaimietis.

li apšvietos darba, kurį varo energingai ALDLD. Kuopos lietuviškose kolonijose, įsivaizdinkime, kokia didelė spraga būtų lietuvių darbininkų literaturoj, jeigu mes neturėtume tokios organizacijos. Tiktai tokia tūkstantinė organizacija, kaip Literatūros Draugija, tegali išleisti tokius veikalus, kaip "Karoliaus Markso Teorijos Sistema", "Liudviko Bonaparto Brumerio 18-toji ir Civilis Karas Francioj", Gorterio "Istorinis Materializmas", "Vakarų Europos Literatūros Istorija", "Karalius Anglis", "Kriksčionybės ir Komunizmas" ir jau spausdinama knyga d-ro Kaškaučiaus "Darbininkų Sveikata".

Vienas tiktai didelis trūkumas jaučiama ALDLD. eilėse, būtent nepasitenkinimas narių skaičium. Šešių tūkstančių narių toli gražu neužtenka. Dirva jai tarp Amerikos lietuvių yra daug platesnė. Iskeltasai obalsis "10,000 narių ALDLD." turėjo būti senai įgyvendintas. Kaltas tame bus veikiausiai mūsų nerangumas, arba nemokėjimas prieti prie tu darbininkų bei darbininkų, kurie tebesaudžia už mūsų draugijos sienu. Ištikrųjų, jeigu visi nariai pasistatytume sau už pareigą skelbti draugijos idejas plačiose miniose, tai jos eiles visai nesunkiai galėtume padvigubinti.

Ypatingai per šį agitacijos mėnesį apdūmokime savo pareigas linkui mūsų brangios apšvietos organizacijos. Paskelbtas vaju gavimui naujų narių neprivalo pasilikti ant popieros. Kiekvienas narys privalo pridėti savo petį prie sukamo rato. Visiems bus lengviau ir pasekmės bus daug didesnės.

NEW HAVEN, CONN.

Prie koncerto, kurį rengia ALDLD kuopa ant 26 d. spalių, jau, rodos, viskas prirengta. Iš pasikalbėjimų su rengėjais patyriau, kad dar vietos lietuviai nematė ir negirdėjo tokio puikaus koncerto, kokis dabar bus. Jame dalyvaus geriausios jėgos, būtent: Menkeliuinitė, Salaveičiūtė ir Kriaučiūnas. Taipgi rusų stygų orkestra. Visi privalo į šį koncertą atsilankyti, nes tokių progų labai retai pasitaiko, kad galima būtų išgirsti geriausius lietuvių dainininkus.

Spalių 7 d. įvyko ALDLD 32 kuopos susirinkimas. Prie kuopos prisirašė vienas naujas narys. Skaitytas iš centro laiškas reikale išleidimo knygos "Darbininkų Sveikata". Nutarta bendrai su LMPS 42 kuopa surengti vakarėlių ir visą peną paskirti knygos išleidimui. Taipgi visi nariai pasidėdėjo gauti prenumeratorių šitai knygai. Nutarta atsiųskti į pašepines draugijas ir klubus, kviečiant užsisakyti šitą knygą. Kuopos valdyba paraginta pasirūpinti literatūros agitacijos mėnesiu.

Daugelis draugų aptingė, nenori veikti ir jeigu atsiranda draugų, kurie ką nors sumano, tai neveikiantieji pradeda juos gązdinti, kad iš to nebus pasekmnių, bus nuostoliai ir tt. Bet veiklesnieji nenusigąsta, veikia ir vis turi gerų pasekmių. Draugai, taip negalima, mes turime visi dirbti, bet negązdinti tuos, kurie dirba, kad iš to

nieko nebus, kad tas ar kitas parengimas duos nuostolių ir tam panašiai.

Balandis.
SPALIS—"LAISVĖS" MĖNUO
Gaukit "Laisvei" Skaitytojų.

NGL NORTH GERMAN LLOYD
Sveškit Kalėdas Namie
ir keliaukite per Bremen'ą su Garlaiviu Columbus
Didžiausiu, greičiausiu vokiečių garlaiviu, ar kitais tos kompanijos laivais. Laivai išplaukia: Oct. 18, 25; Nov. 4, 15, 27; Dec. 11. Puikios trečios klasės kajutos. Ateiviai, sugrįžantį laikė 12 mėn. neturi jokių keblungų. Specialės kainos iš Bremen į Kauną
NORTH GERMAN LLOYD
32 Broadway, New York arba pas vietinį agentą.

Dudrus Teisėjas Išgelbėjo Seimyną.

Namų svininkas užganėdintas Visi linksmi
Tula lenkų seimyna New Yorke neseniai buvo pašaukta į teismą, kuriame ėjo byla dėl jos išvairymo iš namų. Principaliais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolatys yra erziniams verkiančių kudičių šitos lenkiškos šeimos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naklėtis miegoti delei to kudičių verkimo ir todėl praše namų savininko išvartyti šią lenkų seimyną iš tų namų. Teisėjas išklausęs verkiančių kudičių motinos pasiteisino, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verkia kankinami mėšlungio, pačinčio nuo vidurių dieglio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudičiams, kuomet tik užėis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą sulaukė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakta. Dabar kudičiai naklėtis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų svininkas ištraukė bylą ir visai sau linksmas gyvena. BAMBINO yra kudičių geriausias draugu. Kudičiai mėgsta jį! Jie net prašo daugias!

VYRIŠKŲ DRAPANŲ KRAUTUVĖ
Užlaikau drapanus geriausiu kompanij. Skrybeles, kepurės vyrams ir vaikams. Padarau nuo lietaus apsiaustus (rainkotas) vyrams, moterims ir vaikams.
Prašau Tamstą reikale atsilankyti, o būsite pilnai užganėdintas.
S. PAUŽA
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

JOSEPH VASTUNAS REAL ESTATE CO.
Gerblamieji, kurie manote pirkti nuosavybę, tai pirmiausiai atsilankykite pas mane ir persitirkinkite kas link namų gerumo ir manų prielankiu ir teisingu patastavimu. Jau 7 metai, kaip aš užsiimu namų pardavimu ir pirkimu, ir visi užganėdinti pigumu ir teisingu raštų padarymu. Taipgi parduodu visokius biznis ir farmus.
J. VASTUNAS Real Estate Co., 138 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 5926.

"LAISVĖS" VAJAUS KONKURSAS

Kas iš "Laisvės" skaitytojų ar rėmėjų per šį spalių (October) mėnesį gaus daugiasia metinių skaitytojų "Laisvei", tas gaus dovanų

\$20.00

Antras iš eilės gavęs daugiasia skaitytojų gaus

\$15.00

TREČIAS \$10.00
KETVIRTAS \$5.00

Visi "Laisvės" Skaitytojai ir Rėmėjai Stokite į Darbą ir Gaukite Nors Vieną iš Paskirtųjų Dovanų

"Laisvės" prenumeratoros kaina per šį spalio mėnesį yra \$5.00 metams, \$2.50 pusei metų ir \$1.00 trims mėnesiams.

Dalyvaujantiems konkurse, du pusmetiniai skaitytojai bus skaitomi už vieną metinį ir keturi 3-mėnesiniai skaitysis už vieną metinį.

Pasibaigus spalio mėnesiui, "Laisvės" prenumeratoros kaina bus atgal \$6.00 metams.

Eikite per lietuviams darbininkais apgyventus namus ir rinkite "Laisvei" naujus skaitytojus!

Skaitytojų vardus ir pinigus siųskit šiuo adresu:

LAISVĖ
46 TEN EYCK STR.
BROOKLYN, N. Y.

THE LITHUANIAN DAILY LAISVE

Published by Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc. Every day, except Sunday, at 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stags 3878.

Yearly subscription rates in U. S. \$6.00; foreign countries — \$8.00

Entered a second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under act of March 3, 1879.

Kaina Suvienytose Valstijose ir Kanadoje—metam \$6.00; pusei metu \$3.00; trims mėnesiams—\$1.50. Kitose šalyse: metams \$8.00; pusei metų—\$4.00; Brooklyne per paštą siunčiant metams \$8.00; pusei metų—\$4.00.

KO LAUKI, DARBININKE!

Nors organizatyvis darbas yra pasėtinai sunkus, reikalaujantis nemažai pasišventimo ir sąmoningumo, bet sykiu ir garbingas darbas. Būti komunistiniu organizatorium, prakilnus ir linkams susipratusiems darbininkui uždavinys. Be to, juk kiekvieno darbininko, trokštančio proletariato pasiluosavimo iš po kapitalistinės priespaudos, yra šventa pareiga būti tokiu organizatorium. Komunistiniu organizatorium čia vadina toki draugą, kuris pagal savo išgalės nenulstančiai dirba komunistinį darbą. O kad tokiu būti, tai pirmiausia reikia pačiam priklausyti Komunistinei Partijai ir būti jos veikliu nariu. Suprantama, reikia pažinti ir patį komunizmą, jo principus, taktiką ir veikimo būdus. O tą pasiekti mes galime iš mūsų puikios marksistinės literatūros, kurios mes jau apšėliai turime. Paskiau ir kitus, dar neorganizuotus darbininkus, organizuoti ir revoliucinį avangardą. Šioj šalyje tokiuo avangardu yra Amerikos Darbininkų Partija, kuri be paliovos kviečia po savo raudona vėliava visus sąmoningus darbininkus ir darbininkes. Taigi kiekvieno susipratusio darbininko yra pareiga jausmingai atsilepti ant to užkvietai, stoti į Amerikos Darbininkų Partiją ir dirbti revoliucinį darbą, kurio mes taip daug turime. Ir už mus jo nieks neatliks. Nes darbininkų išsiluosavimas tai yra jų pačių darbas.

Bet ar visi, kurie save vadina susipratusiais darbininkais, atlieka tas nepavduojamas revoliucines pareigas? Anaip tol ne! Dar daug yra tokių bolševikuojančių draugų, kurie pirmiau pripažindavo revoliucinės partijos reikalingumą. Patys prie jos priklausė ir buvo neblogois veikėjais. O šiandien dauguma jų sutraukę stovi už Darbininkų Partijos durų, ir nepajėgia nabagai jos slenkstį peržengti. Jau greitai bus trys mėnesiai gyvuoją A. D. P. Ir trys metai, kaip tie žmonės vainikuojasi bolševizmu; visur vadinasi progresyviais, o ant Komunistinės Darbininkų Partijos užkvietai tik ranka nūmoja. Mat, jie dabar gyvena "prosperity" — "gerbūvio" laikus, ir apvildami save mano, kad jie visuomet tokius laikus turės. Tad kam jiems dar kovoti už geresnį gyvenimo būvį? Kam prigulėti prie tarpautinės revoliucinės partijos, kuri yra dalimi Komunistų Internacionalo ir po kurio vėliava susisprietė patys geriausi ir sąmoningiausi darbininkų klasės kovotojai! Geriau jiems vesti šarlatanišką gyvenimą! Ot taip sau, patitakai kur nors tautininką ar klerikalą, pasikritikavai, pasiginėjai gerai, ir atliktas kriukis. Tai lengviausias "kovos" būdas; tam nereikia nei bendro fronto nei didelio patyrimo. Tokie draugai savo tokiu pasielgimu daro didžiausią bledį kaip sau, taip ir visai darbininkų klasei. Nes, nepri gulėdami prie Komunistinės Darbininkų Partijos, tuomi tik pasitarnauja pasaulinei buržuazijai, kuri be pasigalėjimo smaugia kiekvieną darbinikišką judėjimą; ir tuo tarpu nieko neveikia, kad kaip sąmoningiem darbininkam apgynus savo klasės reikalus; kad greičiau stotų į pagelbą kovojantiems draugams, kurie visos savo spēkas, net ir gyvastis paaukoja ant revoliucijos aukuro.

Brangūs draugai! Jūs matote, kad dirva komunistiniam darbui jau senai pribrendus, kad revoliucinis darbininkų judėjimas daug kenčia dėl stokos didesnių komunistinių partijų. Matote, kad šiandieną jau pasaulio sąmoningi darbininkai veda kruviną kovą su savo prispaudėjais už išsiluosaviną. Tai ko jūs dar laukiate, mieli draugai? Argi galima sau ramiai žiūrėti ir nieko neveikti, matant kaip įsiutęs kapitalizmas su baisiausiais kariškais išradimais vėl rengiasi prie naujos žmonių skerdynės? Ar gali susipratęs darbininkas snausti už sienų revoliucinės partijos, kuomet kiti jo broliai yra brutališkai terorizuojami? Suprantama, kad ne! Tik tai didžiausias užsalėlis galėtų neišklausti balso sunkiai kovojančių darbininkų ir nepadėti jiems kovoti už darbo žmonių teises. Taigi, mielas drauge, jeigu tu esi klasiniai susipratęs darbininkas, tu turėtum suprasti, jog pakol kapitalizmas viešpataus, darbininkai niekad nematys laimingosnio gyvenimo. Nes kapitalistinėje tvarkoje visokios rūšies parazitai viską sugrobia ir savo kišeniuis, o skurdžiams darbininkams palieka tik tai sunkią vargų našą.

Todėl stok, drauge, į Amerikos Darbininkų Partiją, kurios apšėčiausiu tikslu yra panaikinti tą supuvusią kapitalistinę sistemą ir jos vietoj įsteigti darbininkų diktatūrą, per kurią darbo žmonija laimingai žengs prie komunizmo.

J. M. Karsonas.

APŽVALGA

BAŽNYČIA IR POLITIKA.

"Draugas" sako: "Jei Katalikų Bažnyčia norėtų jelti politikon, Italijoje jį turėtų geriausios progos. Bet Bažnyčia stovi atokiai nuo politikos. Jos užduotis kilnesnė už viso pasaulio politiką. Jos idealai ne politiniai."

Tai grynas melas. Visa katalikų bažnyčios istorija yra surišta su politika. Buvo laikai, kada jiniai savo rankoje turėjo sviestišką valdžią visoj eilėj krikščioniškų valstybių. O kaip dabar, ar kunigai nesikiša politikon? Kaip su Lietuva?

Negeriau ir Italijoje. Aną dieną popiežius atvirai didžiavosi, kad jis savo finansais ir savo žinomis padėjo Mussoliniui nuslopinti revoliucinį judėjimą ir įsteigti kruvinąjį fašizmo režimą. Ar tai ne politika?

ISIMYLEJO Į AUGŠCIAUSĮ TEISMĄ.

Jungtinių Valstijų Augščiausias Teismas, susidedantis iš 9 žmonių, yra tironiškausia istaiga. Kongresas gali išleisti įstatymą, bet A. T. gali jį paskelbti priešingu konstitucijai ir visos kongreso pastangos nuėjo vėjais. Pavyzdžiui, kongresas išleido įstatymą prieš vaikų darbą, bet A. T. jį atmetė ir šiandien darbdaviai gali lupti kailį vaikams dirb-

UBAGO DVASIOJ PASIPŪTIMAS.

"Naujiečių" redaktorius atrado, kad visi, kurie dedasi prieš komunistų arba jiems pritaria, yra "tamsuoliai arba šarlatanai, kuriems rūpi tik tai pasipinigauti iš tamsuolių." O, žinoma, tik tie tėra "apsiėsvietę" ir "nešarlatanai", kurie dedasi prieš socialistų.

Mums atrodo, kad čia tasai ubagos dvasioje perdaug puošiasi ir negražiai išniekina Amerikos lietuvius. Štai kodėl: "Socialistų Sąjunga" susideda iš trijų asabų: Grigaičio, Michelsono ir Zymanto. Vadinasi, tik trys Amerikos lietuviai tėra apsiėsvietę ir nešarlatanai. Visi kiti, keli šimtai tukstantų, yra tamsuoliai ir šarlatanai.

APIE KATALIKŲ GRIEKUS

Gerai atsimenu, kaip mane motina išmokino ant atminties "septynius didžiuosius", arba "smertelnus griekus". Vieną sykį užklaui sau jos, koksai yra skirtumas tarpe smertelno ir nesmertelno grieko. Jinai man atsakė: "Vaikeli, smertelnas griekas yra tas, už kurį žmogus eina į pragarą, joki atleidimo iš niekur negalima gauti. O su mažaisiais griekais kas kita. Juos gali atleisti kunigas ir už juos tiktai čyšiui tereikės atpa-kutavoti."

Be tuomi skiriasi "didieji" griekai nuo "mažųjų" arba "paprastųjų", jinai man neišaiškino. Nes, žinoma, jinai pati nežinojo.

Kiek paaugeis ir būdamas nepasitenkinęs motinos išaiškinimu, dalyką perkėliau į bažnyčios garbinamojo Petro Dens'o "Teologijos Sutrauką", kur radau "atsakymą". Štai Dens'o malmalienė: "Kas yra smertelnas griekas? Atsakymas: Tas griekas, kuris pats savaime reiskia dvasinę mirtį dūšiai. "Kas yra paprastas (atleidžiamas) griekas? Atsakymas: Tas griekas, kuris ne reiskia dvasinę mirtį dūšiai. Ar dabar aišku? Taip, "aišku", kad ir pats Dens'as nesupranta, ką jis kalba. Klausykite: "Nors smertelnas griekas yra labai toli atsitraukęs nuo atleidžiamo grieko, tačiau be galo sunku atrasti ir labai pavojinga išspręsti, kuris yra smertelnas ir kuris atleidžiamas griekas. Taip, kad šitie dalykai yra tokie, kuriuos tegali nuspręsti patsai dieviškas protas, o ne žmogus."

"Bet", nepasitenkinęs šiuo atsakymu, aš toliau kunigą spiriu prie sienos, "ar jums, tėveli, yra žinoma, kad bučkis veda prie ano grieko ir todėl yra dalis jo?" Kunigas pasipūtė, pažūrėjo žvairomis į mane ir grubijonišku tonu suriko: "Gailėkis už griekus!"

Ir taip aš vėl pasilikau nežinystėje, koksai yra skirtumas tarp "didžiųjų" ir "paprastųjų" griekų.

Pagaliaus virtau bedieviu, nes persitikrinau, kad religija su visomis savo įstaigomis ir visais savo apaštalais yra viena didelė apgavystė. Tačiau nesumažėjo jį manyje žingeidumas patirti, kodėl katalikų bažnyčia padalina griekus į dvi rūšis. Neseniai į rankas pateko katalikų bažnyčios garbinamojo Petro Dens'o "Teologijos Sutrauką", kur radau "atsakymą". Štai Dens'o malmalienė:

"Kas yra smertelnas griekas? Atsakymas: Tas griekas, kuris pats savaime reiskia dvasinę mirtį dūšiai. "Kas yra paprastas (atleidžiamas) griekas? Atsakymas: Tas griekas, kuris ne reiskia dvasinę mirtį dūšiai. Ar dabar aišku? Taip, "aišku", kad ir pats Dens'as nesupranta, ką jis kalba. Klausykite: "Nors smertelnas griekas yra labai toli atsitraukęs nuo atleidžiamo grieko, tačiau be galo sunku atrasti ir labai pavojinga išspręsti, kuris yra smertelnas ir kuris atleidžiamas griekas. Taip, kad šitie dalykai yra tokie, kuriuos tegali nuspręsti patsai dieviškas protas, o ne žmogus."

Ar dabar aišku? Taip, "aišku", kad ir pats Dens'as nesupranta, ką jis kalba. Klausykite: "Nors smertelnas griekas yra labai toli atsitraukęs nuo atleidžiamo grieko, tačiau be galo sunku atrasti ir labai pavojinga išspręsti, kuris yra smertelnas ir kuris atleidžiamas griekas. Taip, kad šitie dalykai yra tokie, kuriuos tegali nuspręsti patsai dieviškas protas, o ne žmogus."

Vadinasi, vyriausiasis katalikų bažnyčios teologas pripažįsta, kad jisai pats nežino to, ko mokina savo akulus pasekėjus. Ir taip su kiekvienu bažnyčios pučiamu burbulu: Pastatyk griežtai klausimai ir truks. Grumoja tamsius parapijonus pragaru, bet patys kunigai ir didžiausi bažnyčios autoritetai nežino, už kokius prasizengimus reikės važiuoti į jį.

Liepa.

Ant Ko Rymo "Civilizacija"...

"Šiandieninė civilizacija žymia dalim priklausos nuo susikaupusio ir į biznį įdėto kapitalo... Civilizacija ir pelnai eina ranka rankon", sakė 1920 m. Coolidge, dabartinis republikonų kandidatas į prezidentus.

Bedarbės, kriziai, milžiniški karai, vergiškas darbas jaunamėjų kūdikių, streikierių galabijimas, "indžionkšniai"—tai apsiėsvieikimai, kurie eina ranka rankon, su dabartine, kapitalistine "civilizacija".

Coolidge'us yra vienas iš stambiųjų šitokios civilizacijos žandarų.

Bet kas sveika kapitalistinei civilizacijai,—pragaistis darbininkų klasei.

Tik visiškai apjakinti darbo žmonės tegali balsuoti už tokios civilizacijos žandarus: Coolidge'ų, Davis'ą, na, ir La Follette'ą.

Mirties "Angelai"

Amerikos karo laivyno ministris Wilbur'as krikštys "Los Angeles" (Angelių) vardu gautą iš Vokietijos balioninį orlaivį ZR-3.

Tai bus mirties "Angelai", karo įrankis.

"Kada Betlejuj gimė Taikos Kunigaikštis (Jezus)", poteriuriau Wilbur'as, "angeli giedojo dievui garbę ant augštybių ir ramybę ant žemės. Tos giesmės paminėjimui, aš pavadinšiu šį orlaivį 'Los Angeles' (Angelai)."

Religiniais snabžėjimais pridengiami kraugėringi tikslai. Su glinlavimusi į naujus karus supinama religija. Vardan "Taikos Kunigaikščio" kunigai sventina net armotas.

Kapitalo Milionai Rinkimų Kampanijai

Senatoriui Borah'ui pareikalavus, republikonų partijos komitetas skelbia, būk šiam prezidentiniam vajui surinkęs tik \$1,714,317. Istikrujų, gi surinkta gal kelis syk daugiau. Tai Morgano, Rockefellerio ir kitų kapitalistų fondas, kad išrinkt streiklaužius Coolidge'ų prezidentu ir Dawes'ą vice-prezidentu.

Demokratų partija dar neskelbia, kiek jiniai prisikolektavo savo kampanijai už Morgano advokatą Davis'ą į prezidentus. Bet reikia spręsti, kād nedaug mažiau už republikonus. Kapitalui geri ne tik republikonai, bet ir demokratai.

Pagal republikonų partijos komiteto prisipažinimą, iki šiol išleista \$437,000 vien tik apaudai, tai yra, agitacijai per laikraščius, atvirai pasakius, — papirkinėjimui laikraščiu.

La Follette'o vajui irgi sukrauta graži krūvelė pinigų — \$200,000, pagal oficialj prisipažinimą. Galimas daktas, kad dar kita tiek slepiama nuo publikos akių.

Perėjtais prezidentiniais rinkimais, pav., Morganas davė milijonus sumas pinigų ir republikonam ir demokratam.

DARBININKŲ SVEIKATA

Dr. J. J. KASKIAUŠIUS

MAUDYNĖS IR VANDUO MEDICINOJE.

(Tąsa)

Abelnai imant, karštos maudynės naudos daro tiems asmenims, kurių kraujo spaudimas gyslose yra augštas. Taip esti dažniau su jau pagyvenusiais žmonėmis.

Atbulai, jei kieno kraujo spaudimas yra žemas, kraujas vaikšto tingiai, tai toliems karštos maudynės nergerai. Kieno kojos vandeniu paėję, istinę, kieno ir pilvas vandeninio tyniaus įtemptas, tokiems irgi netinka karštos maudynės. Tik drungnios, tik apyšiltės maudynės patartina vartoti tiems, kurių kraujo apytaka nėra veikli. Bile kokioj stambesnėj ligoj rizikinga maudynės be gydytojo patarimo.

Kieno oda greit įsijaudina, susierzina, berti ją ima, įkaista, tai su maudynėmis atsargumo reikia. Galima prieš maudynę tokios vietos riebalais ar kokia mosčia ištepti, o vandenin įdėti seleņu ar kokių žolių.

Inkstų ligose ir cukrinėj ligoj, kur esti krauje labai daug urinės (šlapimo) rūkštis ir kitokių cheminių nuodų, karštos maudynės taip daug negelbsti, kaip būtų galima tikėtis. Matai, su prakaistu tokios rūšies nuodai išeiti neįstengia. Nors nuo šilumos inkstų sukepiamas ir palengvėja, užtat, beprakaistuojuant, kraujo nuodai da labiau sutirštėja, susikoncentruoja, o nuo to ir gan-rimtal' gali prisieiti.

Kieno inkstai nesveiki, daug jau geriau dėti karšti kompresai ant nugaros, tai nuo jų kraujo sukepiamas atslugs iš inkstų ir nebus perdidelio prakaitavimo ir nereikalingo urinių nuodų sutirštinimo. Geriau jau dargi ir kraujo nuleisti, kai kraujo spaudimas esti gana augštas. Tatai yra gydytojo dalykas.

Kieno ir širdis silpna, ir inkstai nesveiki, ir kraujo spaudimas žemas, saugotis reikia karštų maudynių, didelio prakaitavimo ir didelio vidurių suliuosavimo, nes nuo viso to da labiau sutirštėja kune nuodai ir paskyji labiau žmogų įveikia.

Visai kas kita su limpamųjų nuodais arba su naujiniais (metaliniais) nuodais — gyvsidabriu, švinu, arseniku ir t. p. Tokiuose atsitikimuose karštos maudynės naudinga; su prakaistu daug tokių nuodų lauk išeina. Kai esti didesnio kraujo priplaukimo smegenyse, gerai yra dėti karšti kompresai ant pilvo, kad praplėtus vidurių kraujagysles, kad į jas daugiau kraujo susibėgtų ir atsileistų nuo smegenų.

O kalpti turkiškos maudyklės? ar jos sveika? Turkiškose maudyklėse vedžioja iš kambario kambarin, kas kartas vis karštesnin, kiek tik išlaikyti galima. Ant galvos uždeda šaltą skepetą ar rankšluostį, kad nebūtų taip svaigu. Gerai yra atsigeriti dažnai vandens, kad būtų kuo prakaituoti, kad papildžius organizmui taji skystiū kiekį, kuriam tenka išsigauroti. Jei ima

darytis silpna, alpu, kvėpuoti sunku, krūtinę įlg, kuo spauti ima, tuoj reikia eiti atgal vėsesnin kambarin ir ten palūkėti, kolai atsigauna. Nėra gerai eiti net iki karščiausiu kambariu, gydytojo pirma nepasiklausus, nesidavus jam savęs išgauninuoti.

Kai visi kambariai apeita, paprastai lankytojas masužuojama, paskui jis eina kalnu vandeniu apsišmirkinti arba šaltu maudynės šaltu. Tatai turi būti būtinai turkiškos maudynės dalis. Nėra gerai apseiti be šalto apsiplovimo. Paskiau leidžiama pora valandų snustėti.

Per visą tokios maudynės laiką lankytojas išprakaistuoja žymią savo skystiū daly, svarg, du ar net kiek daugiau. Tatai da nereikia, kad jis lieka dviem svarais lengvesnis, nes, ką išprakaistuoja, tą maž-daug atpildo, vandens atsigerdamas. Bet, žinoma, tuo būdu jis gerai savo kraują pravalo: ką įpraria, yra gryna, svara, o kuo jau išprakaistuoja, yra jėga nebe gryna, tulų nudėvėtu medžiagų primaisyta.

Visai sveikam žmogui pro šalį kartais užkliūti turkiškon maudyklėn, ypač jau pagyvenusiam, apdusiam. Ypač naudinga jos lankyti reumatizmo, podagros, koms, kai žmogų diegliai varsto per narius, pusiauju, raumenis.

Nutukėlimas daug gero daro turkiškos maudyklės. Žinoma, beprotiems visuomet reikėtų pirmia savo gydytojo pasiklausti, kad tik kokiū klūčių nebūtų; kad širdis tyarkoj nebūtų. Kieno inkstų apyšpinė esama, tokios maudyklės dažnai patartina, jei tik širdis ir kraujagyslės tebe geram stovyj. Kieno kraujų spaudimas augštas, jei tik arterijos nėra labai sukietytė ir nėra per daug triško kraujo, naudinga atsilaukyti į tas maudykles, vadovaujantis gydytojo nurodymais. Turkiškos maudyklės patartina užsisenėjusių drūgtų sergantiams, — tatai pagelbsti daug maliarijos nuodų ir organizmo pravalyti. Siltumtikams, kad ir besigydanis salvarsanu arba gyvsidabriu, gerai yra tos maudyklės: ne taip daug bledies nuodų daro tada, kad ir patys tū vaistai, dalis jų išsiprakaistuoja. Visokiuose apsinėkimuose — užsisenėjusiuose, būtent švinu, gyvsidabriu, arseniku, fosforu ir ligalaimpi po sunkesnei ligos, lėlimpai ar del vidurių irimo, irgi daug naudos duos turkiškų maudyklių.

Suprantama, be gydytojo patarimo būtų kvaila rizikuoti. Silpnam žmogui abalio atsargiai reikia su tokiomis maudyklėmis.

(Bus daugiau.)

Geria.

Seda. — Pas mus šiandien derlius buvo geras. Dangus jė gvylyti ūkininkai atgahena į turgu. Čia jė daugiausia supirkinėja vėtos pirkliai eksportui į sieni. Produkto kainos kasdien kyla. Bet žmonės, vė kiek pinigų už javus, vė neiškenčia nepalike jų traktieriuose. Įkausiuji maudytai dažnai. Traktieriuose eina gera apyvarta.

Dr. A. Bimbos Prakalbu Maršrutas Kietųjų Anglių Rajone

Bendrai Rengia ALDDL 9-tas Apskr. ir LMPS 6-tas Raj.

Spalių 20 d. kalbės Readinge, National Hall, 450 7th and Laurel St.

Spalių 21 d.—New Philadelphia, Kenna Hall, Valley and Whater St.

Spalių 22 — Port Carbon, Vilčiausko name, 2nd St., Shentown.

Spalių 23 — Frackville, K. Kireliavičiaus svetainė, Spring St. and Lehigh Ave.

Spalių 24 — Tamaqua, P. B. Beller svetainė, 502 E. Union St.

Spalių 25 — Coal Dale, Klement Domine, 451 2nd St.

Spalių 26, po pietų — Minersville, mašinerių svetainė. Spalių 26, vakare—Mahanoy City, S. Norkevičiaus svetainė—je W. Mah. Ave.

Spalių 27—St. Clair, A. Dieulaičio svet., 206 S. Lelak St.

Spalių 28—Shaft, žemutinės pečės škulėje, William Penn.

Spalių 29—Shenandoah, senoje High School, N. Main St.

Spalių 30 — Girardville. Spalių 31—Kulpmont.

Vakarais prasidės 7-toj valandoj, o po pietų 1:30.

Mahanoy City ir Minersville bus dainos ir monologai.

ALDDL 9-to Apskr. Kom.:

Org. K. Armitas, S. Sekr. A. Malinauskas, F. Sekr. J. Bitvas, Ižd. K. Sungaila, Knygius J. Stagnionas.

LMPS 6-to Raj. Kom.:

Org. H. Arminienė, Sus. ir Fin. Sekretorė K. Rušinskienė, Ižd. M. Sakalauskienė, Knygė M. Molerikienė.

Piet. Chinija Raudonėja

Chinijos darbininkai vietomis geriau pasirodo už "civilizuotų" kapitalistinių kraštų darbininkus. Kantono mieste ginkluoti chinai proletarai supliekė buržuazijos fasistų armiją, kuri skaito iki 60,000, taip pat ginkluotų, kareivių. Toj (pietinėj) Chinijos dalj prezidentauja dr. Sun-Yat-Sen'as, draugiškas Sovietų Rusijai. Laikraščiuose jo armija dažnai vadinama "raudonaja".

Iš pietinės Chinijos darbininkų, valstiečių ir kooperatyvų suvažiavimų matyt, jog ir tikrenybeje ta Chinijos dalis sparčiai eina raudonyn.

SPALIS — "LAISVĖS" MENŪO Gankit "Laisvę" Skaitytojų.

Bostono ir Apie linkės Skyrius

Norwood, Mass.

Spalių 12 d. įvyko ALDDL 9 kuopos susirinkimas. Čia pažymėsiu svarbesnius kuopos nutarimus. Išrinkta du draugai—J. Gribavičius ir J. Kabutavičius, kurie pereis per stubas ir užrašinės dienraštį "Laisvę" ir rinks naujus narius į ALDDL 9 kuopą. Žinoma, ir visi kuopos nariai tam darbui prigelbės. Pasirūpinti \$5 LSB svetainės rengiamis šiais mėnesiais. Taipgi kuopa smarkiai rengiasi prie prakalbu, kurios įvyks 24 d. spalių. Kalbės dr. V. Andriulis, "Vilniaus" redaktorius. Tose prakalbose apsiėmė dalyvauti L. L. R. Choras, po vadovystės dr. S. Gagar, ir solistas O. Kručiūtė, Iz. Jarmalavičiūtė ir kitos. Prakalbos įvyks LSB svetainėje, 14 St. George Ave. Pradžia 7:30 val. vakare. Visi darbininkai ir darbininkės nepamirškite tą vakarą atsilankyti, nes apart prakalbu, išgirsite ir dainų.

Spalių 3 d. įvyko susirinkimas L. L. R. Choro, kuriame tapo nominuota kandidata į centro valdybą. Taipgi choras prisidėjo prie LSB rengiamų ferų su 25 doleriais ir buvo nutarę paau-

koti iš izdo \$5 drg. Arturo Regračio suselptimui ir choro nariai aukojo: J. Cesper, J. Gribavičius, A. Zaruba po \$1; D. Valma ir Simonas po \$0.50. Viso \$9. Bet po kelių dienų "Laisvėje" buvo pranešta, kad drg. Arturas Regras mirė. Todel tas aukas choras, laikyose pamokose 12 d. spalių, nutarė pasigysti Patersono streikieriams.

Choras energingai rengiasi prie būsimo Bostono II Apskr. dainininkų koncerto. Visi nariai skaitlingai lankosi į pamokas, nes nori tame koncerte tinkamai pasirodyti.

Reporteris.

LAWRENCE, MASS.

Negirdėta Proga.

Lawrence'o gyventojai dar neturėjo tokios progos, kokią dabar turės 22 d. spalių, Winter Garden svetainėj, 7 val. vakare. Ten kalbės vienas svarbiausių darbininkų vadų, kandidatas į vice-prezidentus, Benjamin Gitlow. Prakalbas rengia Amerikos Darbininkų Partijos Miesto Centralinis Komitetas.

Dr. B. Gitlow yra tikras darbininkų vadas. ADP nominao Wm. Z. Fosterį į Jungtinių Valstijų prezidentus, o B. Gitlow'ą į vice-prezidentus. Jie pilnoj šviesoj stoji grynai už darbininkų ir fermerių reikalus. Jų obalsiais yra: Salin drausmės prieš streikierius! Paluosavimas karo prasitalkėlių! Mokestis bedarbiams arba darbas! Panaikinimas kapitalistinio plėšimo! Pavedimas industrijos, gelžkelių ir kitų stambiųjų turtų valdžios nuosavybėn. Ir daug kitų svarbių obalsių jie kelia. Už tai kapitalistai ir kunigai visokiais būdais šmežia tuos darbininkų vadus ir stato jiems visokias pinkles, o darbininkus gaudina įvairiausiais būdais, kad nebalsoytų už tuos žmones, kurie trokšta gerovės del Amerikos liaudies.

Todel kiekvieno lietuvio darbininko pareiga yra būti sereidoj, 22 d. spalių, 7 val. vakare, "Winter Garden" ir išgirsti, kokia valdžia reikalinga darbininkams ir kaip visi Coolidge'ai, Davis'ai ir La Follette'ai, prisidengę įvairiais vardais, paskendę visokiuose aliejuose, muilina darbininkų akis, žadėdami jiems visokių gerumų. Be tie gerumai būna tikrai balsavimo laike, o kuomet išbalsuoja juos, tai jie visai nesiskaito su darbininkais. Kiekvieno pareiga yra išgirsti, del ko kyla karai ir kam jie nauda neša, kaip tuos karus prašalinti, kad milijonai jaunų vyrų netaptų kanuolių pašaru, o būtų naudingi žmonijai.

Taipgi, kad 22 d. spalių neliktų namie nei viešas—nei senas, nei mažas, nei vyras, nei moteris beį vaikinas ir mergina, o visi turi dalyvauti 7 val. vakare "Winter Garden", nes tai yra svarbiausia diena visame gyvenime. Įžanga dykai.

L. K. Biuras.

JEIGU NORITE KAD JŲ BIZNIS AUGTŲ, TAI GARSINKITĖS "LAISVEJE".

Bell Phone: Oregon 0863-J. Dr. Ignatas Stankus 1210 So. Broad Street Philadelphia, Pa. LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokas ligas) IR CHIRURGAS (daro visokas operacijas). OFISA VALANDAS: Nuo 9 iki 11 A. M. Nuo 2 iki 4 P. M. Nuo 7 iki 8 P. M. Nedėlionis Nuo 10 iki 3 P. M.

LIETUVOS ŽINIOS

Brangus ir blogas remontas.

Kazlų-Rūda — stotis (Antanavo val., Mar. apskr.). — Pereitą žiemą čia buvo padarytas gelžkelio valdybos lėšomis prieškarinės 2-ės mokyklos dviejų augštų namo vidaus remontas. Šiame name dabartiniu laiku sutalpinta dviejų komplektų pradžios mokykla, paštas ir gelžkelio tarnautojai.

Ant greitųjų pažvelgus, išrodo, kad remontas atliktas gerai — sienos baltos, švarios, pečiai dailūs ir tt., bet atydziaiu pasizūrejus, pasirodo, kad atremontuota ne kaip: grindys blogai suleistos, yra jau dideli plyšiai, lentos nesusia, durų ir pečių durelių rankenos silpnos ir kai kurios jau sugėdė, lubos ir grindys nudazytos blogai, sienų tinkas vietomis trūksta ir byra, pečiai kai kurie visai netikę — rūksta, kad net kambary negalima būt. Atrodo, kad remontas tik kelioms dienoms darytas, nors visa tai kainavo gražaus pinigų.

Moteris aferistė.

Satininkai, Jonavos valsč Mar. apskr. — Š. m. liepos mėn. į vietos pradžios mokyklą pas p. Kildušį atvyko kažkokia panelė. Ji pasisakė esanti paskirta mokytoja į Janaukos mokyklą Anelė Alinauckaitė nuo Veiverių. Tuojau susisaukė mokinius ir pradėjo mokyti. Pažiūrėjus mokinių darbų, iš žemėlapio šį tą paklausus, padalinus mokiniams knygelę pasiskaityti ir nustaciūsi kuris j kurį skyrių tinkas. Kai kurie mokiniai džiaugėsi gerai išlaikę egzaminus. Taria moji mokytoja sakėsi, kad Kalvarijos klebonas esąs jos dėdė. Kartą nuvažiavusi pėjį į svečius, bet tuoj grįžusi, nes "dėdė" buvęs išvažiavęs į Kauną, o su gospadine ji esanti piktuoju, nuvyksianti sakėsi, kai "dėdė" bus namie. Kartą važiuodama Mariampolėn pasiskolino šeimininkės didelę skarą. Sakėsi tuoj grįšianti mokyti. Tenka girdėti, kad rodos, ta pati "mokytoja" pas Mariampolės mokesčių inspektorių pradėjo rinkti iš žmonių mokesčius. Bet ten ją sučiupo. Tardant pasirodė, kad esanti nuo Kybartų ir visai kita pavarde, negu buvo pasivadinus.

Nepavyzdingas valdininkas.

Alytus. — Š. m. rugsėjo mėn. 13 d. apie 9 valandą vakaro laikė vakarienės cukrainėje "Trikampis" atvyko Alytaus policijos vado raštvedys A. Baltrukonis. Būdamas jau apygirtis prikibo prie urėdijos tarnautojo P. K. Pasivadines jį bendrajį cukrainės kambarį ir prisivedęs netoli išeinamųjų į gatvę durų, keikdamas išsitraukė iš kišenės revolverį, ir taikydamas į jį šaukė: "Prisipažink, rupūžė, ar eini pas mano panelę ar ne? Jei eini, tai tuoj vietą tave padėsiu, jei ne šiandie, tai rytoj! Pamink!"

P. K. matydamas A. Baltrukonį neblaiviu pasitraukė į žmones, kurių buvo pilna cukrainė. Jisai tos Baltrukonio panelės visai nepažino ir nepažįsta. Toki A. Baltrukonio incidentai ne pirmiena, ypač viešose vietose, kur jis vaiz-

duojasi didellu neliečiamu "činu".

Stato mulkinycia.

Kazlų-Rūda — stotis. — Š. m. rugsėjo 7 ir 8 d. Kazlų-Rūdės bažnyčios komitetas surengė didelę loteriją vietinės bažnyčios statymo nau dai.

Loterijoje buvo leidžiama įvairių, pačių parapijiečių suaukotų daiktų. Tarp kitko buvo vištų, ančių, avių, ožių ir kitų.

Nežiūrint, kad bilietai buvo kaimo žmogui ir nepigūs po litą, vis tik didžiausios žmonių cilės stovėjo prie bi lietu, kiekvienas norėjo išmėginti savo laimės. Labiausiai visus žmones viliojo loterijon gražus, išskėtęs ragus, ožys, kurį kiekvienas, matyti, norėjo išlošti.

Kadangi po loterijos daug dar liko neišloštų daiktų, kurių tarpe ir gražus vilioklis ožys, todel š. m. rugsėjo mėn. 21 d. loterija buvo atkarta. Paskutiniją dieną lošėjų irgi netrūko. Visi lošė, kas tik turėjo pinigų.

Kunigai visokiais būdais traukia iš žmonių grašius.

Sukilimas.

Darbėnai, Kretling apskr. — Darbėnuose rugsėjo 18 ir 19 d. įvyko nepaprastas sukilimas del rugių išvežimo iš Darbėnų miestelio. Jame dalyvavo apie 300 miestelio gyventojų vyrų ir moterų. Mat, žydai supirkinėjo rugius visoj apie linkėj, kur pardavinėjo daugiausiai dvarponiai, ir norėjo rugsėjo 18 d. išvežti juos į Klaipėdą. Bet vietiniai gyventojai miestelėnai to neprileido, nes javų maža yra, todel kad delrius buvo blogas; jau rugių pūras kainuoja 35 lit. ir visi ūkininkai aimanuoja kas bus su sėkla.

Rugsėjo 19 d. atvyko iš Kretlingos apskrities viršininkas ir p. policijos vadas, ir vidaus ir pasienio policija. Jiems geruoju pasisekė perkalbėti sukilėlius, priža-

dant jiems duoti pašalpas.

Pirma kart darbėnai m tē tiek daug vyresnybės, nors panašus sukilimas jau yra ir anksčiau buvęs.

Inteligentų smukle.

Kalvarija, Mariamp. apa. — Salia valstybinių ir knūtininių įstaigų čia vietnū inteligentų pastangomis i kurta dar viena įstaigė, pavadinta: "Kalvarijos inteligentų klubas". Ypatinū tikslų jis, rodos, neturi. Tai yra vieta, kur vietiniai inteligentai ir šiaip pretenduoją, i juos žmonės gali užėiti, pasišnekučiuoti, pasivaikinti, dienos rūpesčiams užmiršti, sulošti vieną ar kitą lošimą ir tiek. Būtų dar geriau, jei ten užėjęs rastum laikraščiu, o net ir knygu pasiskaityti. To ten nepastebėjau. Na bet klubui užtektų gal ir tų tikslų, kuriuos jis turi.

Kalvarijos klubas be savo uždavinių ypatingai sekmdeniais ir šiaip didėlimis šventėmis pasiima eiti praščiausios "karčiamos" pareigas. Reikia pastebėti, kad šiais metais, einant i statymais, Kalvarijoje yra tik du traktieriai, "Blaiybės" draugijos laikomi, kurie, nors ir labai toli nuo praktikuojamų Goteburgo blaiviųjų smuklių (Svedijoj), be vis tik turi pirmenybės prieš žydų ar šiaip smuklininkų privačius traktierius. Girtimams ten stegiamasi neduoti, ir nuo ketvirtos valandos po pietų uždaroma. Čia "vargšams" girtuokliams eina i "pamaci" klubas.

Po keturių, kad ir nenomromis apleidę smukle, visi tokie "vargšai" eina tiesiai i inteligentų klubą, nes jis esti atidarytas iki 12 ar dar ilgiau. Ten ir "garbina" inteligentų vardą už jų gdu "išmislą": įstatymas leidžia tik du traktierius, o čia pavadinai klubui, ir gerk per naktį.

"Lietuva".

Feoktistas Berezovskis.

"Raudonojo Spalio" Komuna

(Tąsa)

— Ar noriai duoda?

— Iš pirmo buvo kova... komunarės moterys puikiai supranta visuomeninio auklėjimo patogumus... bobos ilgai šiaušės... buozių pacios agitavou... prisėjo ir mums didelio agitacinio darbo padėti... sutiko pirma atiduot vaikelius — kad datyrus... lakstydamo vaiknamiu po dešimtį kartų i dieną... paskiau persitikirno, suprato naudą... ir pačios jau už visuomeninį auklėjimą balsavo... pas mus, mat, ypatingos vadovės-mokytojos vaiknamiuose... Štai kad ir šiandie dienotvarkij karinga paklausa: apie bendrą augintinių auklėjimą krūvoj... Berniukai ir mergytės pas mus draugėj gyvena... o kai kurie nepartiniai stato klausimą, kad i du bendrabučių perskyrus...

Mes šnekučiuojamės su Simu Grigalaičiu, o salėn vis plaukia komunarai — vyrai ir moters; vis daugiau pagyvenę kaimiečiai ir kaimietės; lūkurioja susirinkimo atsidengiant, palengvėlia kalbasi tarpasavyj. — Jūs pasėdėkite... o aš einu per telefoną pašnekėsiu... pranešėjas pasivėlavou... — Pas jus ir telefonas yra?

Simas Grigalaitis šypsoi:

— Kaipgi... išgyjam visų kultūrinių patogumų... Komunos Tarybų raštinė telefonais sujungta — su atsakomingsiais asmenimis... pas mus, mat, darbas eina, kaip ant notų!... Teilorio sistema po truputį įvedam...

Simas Grigalaitis išėjo. Neužilgo grįžo. Ant galo, pasirodė ir pranešėjas, dgs. Molokovas — komsomolcas*) iš vietinių kaimiečių.

Simas Grigalaitis pagarsina, kad RKP ratelio posėdis atsidaro. Dalyviai didžiomoje nepartiniai. O prezidijuman išrenka komunistus, su Simu Bielysevu priešakyj.

Simas Grigalaitis man šnibžda:

— Be jokių prieštaravimų mums pasitiki... nu ir mūsikiškai laikosi... Niekieno žodžiai nuo darbų nesiskiria... kitioniška! — tuoj ant rytojaus autoriteto nustosi.

Dgs. Molokovas padarė tiesų ir aiškų pranešimą tema — apie reikalingumą bendro vaikų auklėjimo. Potam manęs prašo išsistarti. — Pageidauja ypatingo pranešimo.

Sutinku — ir darau pareiskimą dvi valand. Svetainė nē nekrusteli. Apmirė. Akis įbedę taip ir laiko. Nē vienas žmogus neišėjo. Jaučiasi, kad klausimas visiems pritivinkęs — kaip šunvotė. Po pranešimui klausimais apibėrė. Paskui prasidėjo svarstymai.

*) Kom-so-mol — sutrumpinta iš "Komunistiškai Sojus Molodeži" — Komunistinės Jaunuomenės Sąjunga.

Iš pirmo savo nuomones tarė labiau išsilavinę kaimiečiai ir mokyklų vadovų dalis.

Simas Grigalaitis reikalavo motinų žodžio. Tatai buvo pati žingėdingoji posėdžio dalis. Salė griežtai pasidalijo i du abazus. — Vieni — už, kiti — prieš.

Keisčiausia buvo tai, kad prieš bendrą auklėjimą kalbėjo vyrai. Ir ypatingai aistrū bendro auklėjimo priešū pasirodė jaunas Komunos Tarybos sekretorius, dirbęs RKJS*) — pralavintas vietinis kaimietis. Pirmojon plotmėn jis statė lyties klausimą. Šiuomi jis argumentavo savo davadus priešais mūs daleidimus.

Atsaką jis gavo nuo savo jaunos žmonos:

— Mano vyrutis, tur būt, visa ką pamiršo... Jis gyvenou nuo mūs kaimo už trijų varstų... e motutė laikė mane ežio pirštine... kai mudu su juo susimylėjom (salėj juoksmas), jokia mamutė nebegalėjo sulaikyt!... nueisiu žibalo krautuvelėn, o pati už trijų varstų svetimam sodžiuj...

Pasisukdama i vyrą:

— Nagi, pasakyk: blogesnė aš likau nuo šito?... O tu kaip... nuodėme dabartės visa tai skaitai?... Sarmata ir man ir sau?

— Na, ką pasakysi?... O taigi...

Svetainė kvatoja ir ploja.

Kalba senukė. Nepartinė.

— Jeigu vaikui pikta šaknis iš mažuotės... anei jokie užgynimai, anei jokie persikirstymai nepagalbės!... Vis viena, po raktu užrakinę negi laikysite... žaisti draugėj žais... vasarą miškan nubėgs... Kiekvieno negi sužiūrėsi!... Toksai jaunikis, tokią ir mergę susiras... ir pilvą prisuks!... E kartu gyvens — priežiūra bus... mokytoja pridabos... gal, da geriau ir už motiną...

Savo nuomonių pareiskia ir dar visa kaimo moterėlių cilė. Privedžiojimaž maždaug visų vienodi:

— Nuo pikto neištrūksi... kas kame idėta, tatai ir išaugs...

— Reikia taip dalykai pastatyti, kad darbuotus daugiau; tada nebus kada apie blogumus manyt... mieste pasileidimas — del tinginavimo, na ir del riebumo...

— E jeigu kas ir atsitiks... ne mušimu reikia... o geruoju... tada ir žmogum liks!... Ne tame juk dalykas... svarbiausia: žmogus kad liktų... darbininkas. Dabar kitokis laikas... negalima senoviškai spręsti.

Bendram auklėjimui ginti stojo mokyklos perdėtinis. Kalbėjo aiškiai, samoningai ir įtikinančiai.

Da kartą išėdinėjo bendro auklėjimo sistemos priešininkai. Bet kalbėjo jau — tiktai, kad pateisinus savo pasirengimą atsisakyti nuo pirmesniųjų pažiūrų.

Susirinkimas tęsėsi iki 2 valandų nakties. O kai emė balsnot, už bendrą auklėjimą pakėlė rankas visi — be išimties.

Da kartą išėdinėjo bendro auklėjimo sistemos priešininkai. Bet kalbėjo jau — tiktai, kad pateisinus savo pasirengimą atsisakyti nuo pirmesniųjų pažiūrų.

Susirinkimas tęsėsi iki 2 valandų nakties. O kai emė balsnot, už bendrą auklėjimą pakėlė rankas visi — be išimties.

RKJS—Rusų Komunistinės Jaunuomenės Sąjunga. Vert. (Bus daugiau.)

SIŪSKITE PINIGUS LIETUVON PER "LAISVĖS" PINIGŲ SIUNTIMO SKYRIŲ NEUŽMIRŠKITE SAVUJŲ LIETUVOJ Atėjus vasarai, jiem būtina yra reikalinga PINIGINĖ PAGELBA Pinigų siuntimas i Lietuvą jau taip yra susitvarkęs, kad dabar, jeigu tik siuntėjas pridūda tel-siną ir aišką adresą, tai pinigai yra išmokami labai greitai ir be jokių sutrukdymų. "Laisvė" Pinigų Siuntimo Skyrius siuncia pinigus Lietuvon litais ir doleriais su: maiausiu dienos kursu. Reikalui esant visuomet kreipkitės šiuo adresu: LAISVE 46 TEN EYCK ST., BROOKLYN, N. Y. Tel. Stagg 3874